

I. EESTI 2004. AASTA MAKSEBILANSS

SISSEJUHATUS

2004. aasta oli maailmamajanduses vastuoluline. Maailmamajandus kasvas 2004. aastal hinnanguliselt 5,1%, mis oli viimaste aastate kiireim kasv. Aasta teises pooles aga hakkasid ilmnema kasvu aeglustumise märgid, mis viitavad sellele, et majanduskasvu taastumine ajaloolise keskmise tasemeni arenenud riikides ei saabu veel niipea.

Sarnased tendentsid ilmnesisid ka euroalal. Euroala riikide majanduskasv kiirenes 2004. aasta esimesel poolel peamiselt suurenenud välisnõudluse toel. Aasta teisel poolel majandusaktiivsus aga alanes, ekspordikasvu pidurdasid peamiselt välisnõudluse vähenemine ja euro kursi kiire tõus ning erinevalt oodatust sisenõudlus ei paranenud.

Eesti majandust mõjutasid lisaks eelkirjeldatud maailmamajanduse arengule ka kaks ajaloolist sündmust. Eesti sai 2004. aasta 1. mail Euroopa Liidu liikmeks ning liitus 28. juunist 2004 vahetuskursimehhanismiga ERM2.

Eesti sai Euroopa Liidu siseturu täieõiguslikuks liikmeks, mis omakorda põhjustas olulisi muudatusi nii meie kaubandusrežiimis kui ka väliskaubandusstatistika kogumise meetoodikas. Eestile hakkasid kehtima samad kaubandustingimused, mis kehtivad kõigile Euroopa Liidu liikmesriikidele. Muuhulgas tähendas see näiteks topeltollide kadumist Eestist Venemaale minevatel kaupadel, kuid samas ka mitmeid tollimakse väljastpoolt Euroopa Liitu tulevatele kaupadele.

Eesti majandusel läks möödunud aastal väga hästi. Sisemajanduse koguprodukt kasvas 2004. aastal 2003. aastaga võrreldes 7,8% (2004. aasta esimeses kvartalis 7,2%). Kiire majanduskasvu põhjustajateks võib pidada just eelkirjeldatud sündmusi. Ühelt poolt tähendas Euroopa Liiduga liitumine seda, et jätkus kõrge investeringute aktiivsus. Eesti (ja ka teised uued ELi liikmesriigid) oli üheks atraktiivsemaks investeerimiskohaks välisinvestoritele (välisinvesteeringuid tehti Eestisse üle 22 miljardi Eesti krooni) ning samas jätkus ka sisemaiste investeringute kasv.

Euroopa Liidu liikmesriigi staatus on kiirendanud ka Eesti ekspordi kasvu ning Eesti ettevõtted on kinnitanud oma konkurentsivõimelisust Euroopa Liidu turul (mida näitab tõsiasi, et Eesti kaupade eksport kasvas üle 18%, samas kui sealne nõudlus kasvas tunduvalt aeglasemalt).

Vaatamata kiirele ekspordikasvule oli Eesti jooksevkonto puudujääk jätkuvalt suur, moodustades 12,7% sisemajanduse koguproduktist. Sellele avaldasid kahtlemata oma mõju Euroopa Liiduga liitumise eelselt soetatud suuremad varud, kuid peamiseks põhjuseks oli siiski jätkuvalt kõrge investeerimisaktiivsus.

Liitumine vahetuskursimehhanismiga ERM2 kinnitas aga veelgi Eesti rahapoliitika stabiilsust ja usaldusväärsust, mille tulemusena tõusis Eesti riigireiting ja muutusid odavamaks intressimäärad (mis omakorda aitasid kaasa sisemaiste investeeringute kasvule). Need tegurid tegid võimalikuks kapitali kiire sissevoolu jätkumise.

Ülevaate Eesti maksebilansist ja maksebilansi rahvusvahelistest põhinäitajatest annavad tabelid 1.1 ja 1.2.

Tabel 1.1. Eesti maksebilanss (mln kr)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Jooksevkonto	-6 760,2	-3 607,7	-5 093,4	-5 889,5	-11 882,9	-15 401,9	-17 963,0
Kaubad ja teenused	-7 676,2	-3 755,4	-3 569,0	-3 623,7	-8 318,2	-9 700,5	-11 064,7
Kaubad	-15 725,5	-12 096,9	-13 143,6	-13 783,9	-17 995,6	-21 483,1	-24 803,2
kreedid (FOB)	37 786,3	36 995,2	56 345,9	58 667,1	58 333,6	63 599,8	75 061,0
deebet (FOB)	-53 511,8	-49 092,1	-69 489,5	-72 451,0	-76 329,2	-85 082,8	-99 864,2
Teenused	8 049,3	8 341,5	9 574,6	10 160,2	9 677,4	11 782,6	13 738,5
kreedid	20 804,0	21 951,9	25 485,8	28 866,5	28 279,7	30 819,9	35 591,3
deebet	-12 754,7	-13 610,4	-15 911,2	-18 706,3	-18 602,3	-19 037,3	-21 852,8
Tulu	-1 164,0	-1 505,8	-3 483,4	-4 926,1	-5 423,1	-7 411,2	-8 979,6
kreedid	1 871,8	1 964,3	2 008,0	2 994,7	3 339,3	3 422,1	5 453,6
deebet	-3 035,8	-3 470,1	-5 491,4	-7 920,8	-8 762,4	-10 833,3	-14 433,2
Jooksevülekanded	2 080,0	1 653,5	1 959,0	2 660,3	1 858,4	1 709,7	2 081,2
kreedid	2 424,2	2 257,5	2 454,8	3 174,1	2 876,3	3 221,4	5 734,7
deebet	-344,2	-604,0	-495,8	-513,8	-1 017,9	-1 511,7	-3 653,4
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	6 869,8	5 916,6	7 273,2	4 863,1	12 739,6	18 232,9	22 447,3
Kapitalikonto	25,2	17,8	278,5	90,0	320,7	655,7	1 054,7
Finantskonto	6 844,6	5 898,8	6 994,7	4 773,1	12 418,9	17 577,2	21 392,6
Otseinvesteeringud	7 989,7	3 208,2	5 601,4	5 901,3	2 611,8	10 716,7	9 722,7
Välismaal	-81,7	-1 239,8	-1 043,1	-3 528,3	-2 188,4	-2 149,2	-3 388,6
Eestis	8 071,4	4 448,0	6 644,5	9 429,6	4 800,2	12 865,9	13 111,3
Portfelliinvesteeringud	-23,4	156,0	1 435,0	-699,7	2 378,7	2 431,7	9 130,5
Nõuded	-127,9	-1 894,9	153,1	-2 100,2	-3 182,9	-5 351,6	-4 751,6
Omandiväärtpaberid	500,8	187,0	53,3	236,5	9,1	-1 028,9	-2 893,5
Võlaväärtpaberid	-628,7	-2 081,9	99,8	-2 336,7	-3 192,0	-4 322,7	-1 858,1
Kohustused	104,5	2 050,9	1 281,9	1 400,5	5 561,6	7 783,3	13 882,1
Omandiväärtpaberid	401,1	3 292,3	-538,8	568,4	912,2	1 526,9	2 205,3
Võlaväärtpaberid	-296,6	-1 241,4	1 820,7	832,1	4 649,4	6 256,3	11 676,8
Tuletisinstrumentid						-19,3	-8,3
Nõuded						-139,2	-35,1
Kohustused						120,0	26,8
Muud investeeringud	-1 121,7	2 534,6	-41,7	-428,5	7 428,4	4 448,1	2 547,8
Nõuded	-2 480,2	-1 651,2	-2 638,3	-3 716,7	695,1	-2 284,6	-11 168,8
Pikaajalised	-786,5	421,8	-1 108,7	-322,7	-1 083,0	-565,7	-6 052,6
Lühiajalised	-1 693,7	-2 073,0	-1 529,6	-3 394,0	1 778,1	-1 718,9	-5 116,1
Kohustused	1 358,5	4 185,8	2 596,6	3 288,2	6 733,3	6 732,7	13 716,5
Pikaajalised	1 258,4	1 691,5	-549,9	1 814,4	1 829,0	4 310,4	3 740,6
Lühiajalised	100,1	2 494,3	3 146,5	1 473,8	4 904,3	2 422,3	9 975,9
Vead ja täpsustused	16,8	-511,3	90,7	296,2	70,1	-518,9	-1 058,9
Üldbilanss	126,4	1 797,6	2 270,5	-730,2	926,8	2 312,1	3 425,4
Reservvara	-126,4	-1 797,6	-2 270,5	730,2	-926,8	-2 312,1	-3 425,4

Tabel 1.2. Maksebilansi rahvusvaheliselt võrreldavad põhinäitajad

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Väliskaubanduse käibe osatähtsus SKP suhtes (%)	117,0	105,3	135,4	125,5	115,2	116,8	123,6
Kaubaeksport/-import (%)	70,7	75,4	81,4	80,8	76,4	74,7	75,4
Nominaalne efektiivne vahetuskurss (% eelmise aasta suhtes)	108,8	117,1	97,3	101,3	102,1	103,6	101,0
Reaalne efektiivne vahetuskurss (% eelmise aasta suhtes)	110,4	107,3	96,2	102,0	101,9	101,7	101,3
Kaubandustingimused (ekspordi ja impordi hinnaindeksite suhe)	108,8	107,9	112,6	118,4	112,2	121,6	122,4
Maksebilansi üldbilansi saldo (välisreservide muut, mln kr)	126,4	1 797,6	2 270,5	-730,2	926,7	2 312,0	3 425,4
Välisreservide muudu osatähtsus SKP suhtes (%)	0,2	2,2	2,4	-0,7	0,8	1,8	2,4
Jooksevkonto saldo (mln kr)	-6 760,2	-3 607,7	-5 093,4	-5 889,5	-11 882,9	-15 402,0	-17 963,0
Jooksevkonto valitsusülekanneteta (mln kr)	-8 314,5	-5 022,8	-6 609,3	-8 072,8	-13 432,0	-16 778,6	-20 031,8
Jooksevkonto puudujääk ilma valitsusülekanneteta (% SKP suhtes)	10,7	6,1	7,1	7,7	11,5	13,2	14,2
Valitsusülekanded (neto, mln kr)	1 554,3	1 415,1	1 515,9	2 183,3	1 549,1	1 376,6	2 068,8
Valitsusülekanded (% RKP suhtes)	2,0	1,8	1,7	2,2	1,4	1,1	1,6
Majanduse koguvälisvõlg (% SKP suhtes)	50,3	54,8	54,4	55,6	60,1	68,7	81,2
Riigi välisvõla teenindus (% koguekspordi suhtes)	1,2	1,1	1,3	1,0	1,7	0,3	0,2

MUUDATUSED MAKSEBILANSISTATISTIKA KOOSTAMISEL

Metoodilised muudatused maksebilansistatistika koostamisel on seotud peamiselt kolme kirjega. Kirje “kaubad” muudatus tulenes väliskaubandusstatistika aruandlussüsteemi muutusest Euroopa Liitu astumisel, kirje “reinvesteeritud tulu” muudatus on seotud ELi maksebilansistatistika suunise rakendamisega, mille täitmine on liikmesriikidele kohustuslik, ning kirje “kinnisvara” senisest esinduslikumate algandmete kättesaadavusega. Reinvesteeritud tulu ja kinnisvara kirjete aegridu on olemasoleva teabe põhjal korrigeeritud tagasiulatavalt ka 2003. ja 2004. aastasse.

Muutused on järgmised:

- Kirje “kaubad”

Alates 1. maist 2004 põhineb väliskaubandusstatistika kahe aruandlussüsteemi kombinatsioonil: kaubavahetust Euroopa Liidu väliste riikidega arvestatakse endiselt Maksu- ja Tolliametile esitatud tollideklaratsioonide alusel (nn Extrastat); ühendusesisene kaubavahetus registreeritakse nn Intrastati küsitluse abil, mida korraldab Statistikaamet (vt www.stat.ee). Kui Extrastat võimaldab endiselt kasutada põhikaubandussüsteemi, jättes välja kaubavahetuse läbi tolliladude, siis Intrastat ei võimalda andmetest välja filtreerida läbi vaheladude liikunud kaupa, mis reaalselt Eesti siseturule ei jõua, kajastades seega pigem üldkaubanduse põhimõtteid. Seetõttu on nii kaupade sisse- kui väljaveo üldine tase varasemate perioodidega võrreldes kõrgem ja aegridade võrdlemisel tuleb seda eripära silmas pidada. Maksebilansi kaupade konto krediid ja deebet sisaldavad lisaks ametlikule väliskaubandusstatistikale mitmesuguseid meetodikast tulenevaid täiendusi ning hinnanguid Intrastati andmete võimaliku alakaetuse osas.

- Kirje “reinvesteeritud tulu”

Reinvesteeritud tulu arvestamisel mindi üle senikasutatud puhaskasumi/(-kahjumi) meetodilt (*All-Inclusive Concept – AIC*) tegevuskasumi/(-kahjumi) meetodile (*Current Operating Performance Concept – COPC*). Esimesel juhul võetakse reinvesteeritud tulu arvestuse aluseks oleva jaotamata kasumi kujunemisel arvesse ka realiseerimata tulud/kulud vahetuskursi muutustest ning finantsvarade ümberhindlusest, muud erakorralised tulud-kulud ja ebatõenäoliselt laekuvad summad (sh laenuprovisjonid), teisel juhul aga, mis on rahvusvahelistes standardites eelistatum¹, jäetakse need välja. Tagasiulatava korrigeerimise ulatus ei ole suur, jäädes alla 10%.

- Kirje “kinnisvara” otseinvesteeringute aktsia(osa)kapitali koosseisus

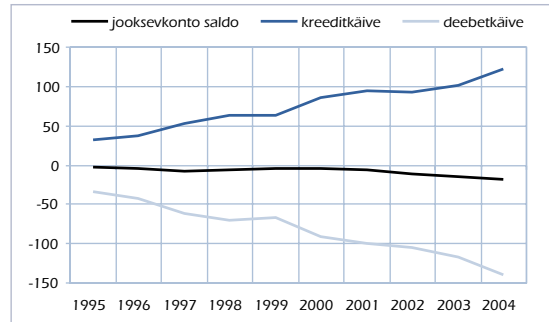
Vastavalt kokkuleppele Maa-ametiga on nüüdsest võimalik kasutada nimetatud kirje koostamisel senisest oluliselt esinduslikumaid andmeid mitteresidentide poolt Eestis tehtud kinnisvaratehingute kohta.

¹ IMF *Balance of Payments Manual 5th Edition*; OECD *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment Statistics*.

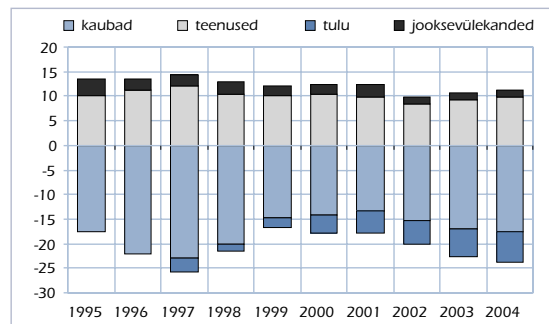
LÜHIÜLEVADE

Jooksevkonto

Jätkuvalt suur välisraha sissevool ning sellega kaasnev aktiivne investeerimine ja eratarbimine hoidsid Eesti maksebilansi jooksevkonto puudujäägi endiselt kõrgel tasemel – 2004. aasta jooksevkonto puudujääk suurenes 2003. aastaga võrreldes 17% ning oli 12,7% SKPst. Puudujäägi peamine põhjustaja oli kaupade konto. Jooksevkonto puudujääki suurendas ka välisinvestorite poolt Eestisse tehtud investeeringutelt saadud tulu, mis 2004. aastal oli taas rekordiline – tulu netoväljavool moodustas 6,3% SKPst. Krediitkäibest langes ELi (EL-25) riikide arvele 76% ning deebetkäibest 79%. Suurim negatiivne jooksevkonto saldo oli Eestil Saksamaaga ja suurim positiivne saldo USAga.

Jooksevkonto käive ja saldo (mld kr)

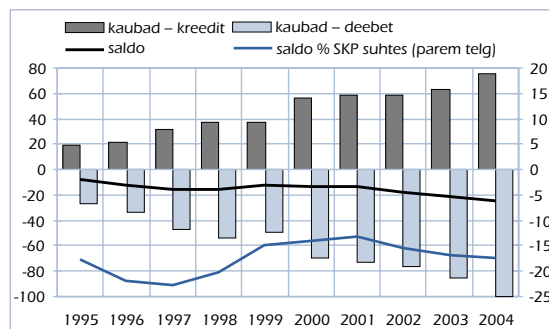
Jooksevkonto komponendid suhtena SKPsse (%)

Kaubad

2004. aastal suurenes maksebilansi kaupade konto puudujääk 2003. aastaga võrreldes üle 3 mld krooni võrra, ulatudes 25 mld kroonini ja moodustades suhtena SKPsse 17,8%. Kaupade väljavedu suurenes 2003. aastaga võrreldes 18% ehk 11 mld krooni võrra ja ulatus 75 mld kroonini. Kaupade sisseveo juurdekasv eelneva aasta suhtes oli 17% ehk 15 mld krooni, millega kaupade konto deebet jõudis 100 mld kroonini.

Kaupade väljaveo suurimad kaubagrupid olid traditsiooniliselt masinad ja seadmed, puit, puidutooted ja mööbel ning tekstiilitööstuse toodang. Sisseveos domineerisid samuti masinad ja seadmed, millele järgnesid transpordivahendid, keemiakaubad ning metalltooted.

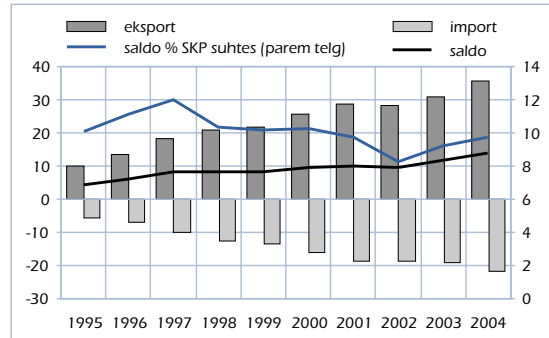
Peamine väliskaubanduspartner oli laienenud Euroopa Liit, mille osa kaupade väljaveos moodustas 80% ning sisseveos 78%. Suurima kaubakäibega partnerriigid EList olid Soome, Rootsi, Saksamaa, Läti ja Leedu, SRÜ riikidest Venemaa ning muudest riikidest Ameerika Ühendriigid ja Norra.

Eesti maksebilansi väliskaubandus (mld kr)

Teenused

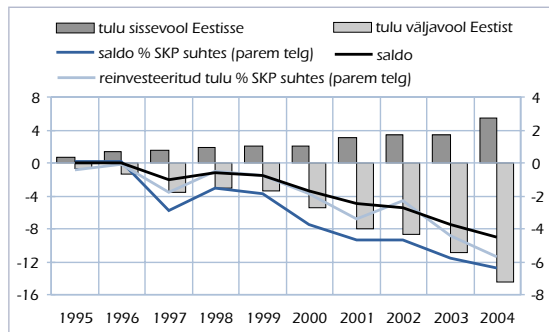
Teenuste konto ülejääk suurenes 2004. aastal 17%, kusjuures nii teenuste eksport kui ka import kasvasid kiiresti (vastavalt 16% ja 15%). Ühinemine ELiga ja sellega kaasnenud teenuste vaba liikumine on parandanud Eesti positsiooni enim reisi- ja äriteenuste osas, mille ülejäägid kasvasid vastavalt 26% ja 4,6 korda.

Teenuste konto (mld kr)

Tulu

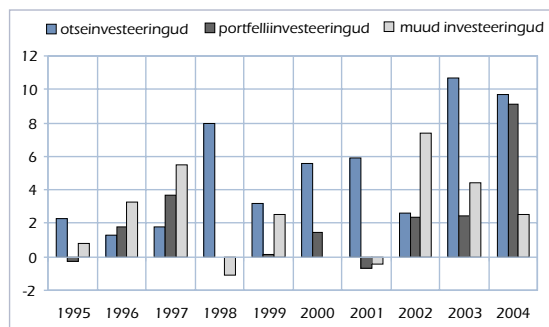
Tulukonto puudujääk suurenes 2004. aastal 21%, kuigi tulu sissevool kasvas väljavoolust oluliselt kiiremini (vastavalt 59% ja 33%). Enamiku allkontode negatiivsed saldod suurenesid keskmisest kiiremini. Tulukonto puudujäägi kasvu aitas pidurdada töajutulu positiivse saldo ligi viiekordne suurenemine, mis oli tõenäoliselt seotud tööjõu vaba liikumisega Euroopa Liidu riikides.

Tulukonto (mld kr)

Kapitali- ja finantskonto

Kapitali- ja finantskonto positiivne saldo kasvas 2003. aastaga võrreldes ligi veerandi võrra ning moodustas rekordilised 22,4 mld krooni. Ehkki otseinvesteeringute netosissevool langes mõnevõrra, oli see siiski kõrge, moodustades 9,7 mld krooni ja hõlmates 43% kapitali netosissevoolust. Peaaegu samas mahus kaasati kapitali portfelliinvesteeringutena. Väiksemas mahus tuli kapitali ka muude investeeringute ja kapitaliülekannetena.

Kapitali- ja finantskonto allkontod (mld kr)

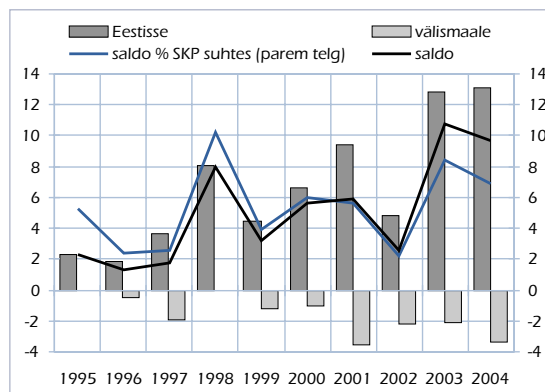
Otseinvesteeringud

Otseinvesteeringute netosissevool moodustas 9,7 mld krooni, millest mitteresidentide pikaajalised investeeringud Eestisse olid 13,1 ja residentide otseinvesteeringud välismaale 3,4 mld krooni.

Otseinvesteeringute sissevoolust ligi 70% hõlmas taasinvesteeringute tulu. Lisaks Põhjamaadele kuulus suurimate investorite hulka Suurbritannia. Popu-

laarseimaks investeerimisvaldkonnaks oli töötlev tööstus.

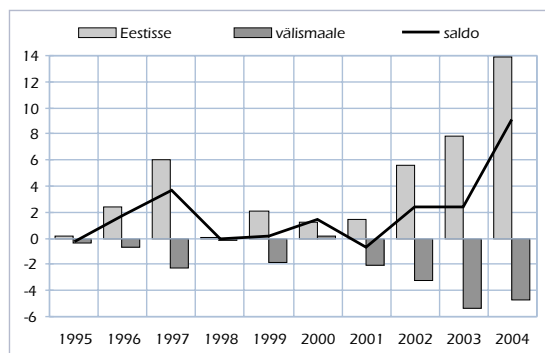
Ka välismaale paigutatud otseinvesteeringute kasv oli tähelepanuväärne, sellest 64% moodustasid aktsia(osa)kapitali investeeringud ning 27% jaotamata kasum. Enam kui pool välismaale tehtud otseinvesteeringuist paigutati Lähti. Suurim Eesti investeerija oli finantsvahenduse sektor.

Otseinvesteeringud (mld kr)

Portfelliinvesteeringud

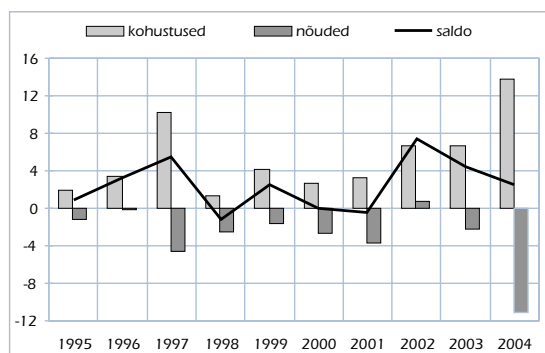
Portfelliinvesteeringute netosissevool oli 2004. aastal 9,1 mld krooni. Kapitali sissevool oli ligikaudu 13,9 ja väljavool 4,8 mld krooni. Kohustuste kasvu mõjutasid enim krediidiasutuste võlaväärtpaberite emissioonid rahvusvahelistel finantsturgudel – nende kaudu suunati majandusse täiendavat kapitali 10,9 mld krooni. Nõuete poolel domineerisid muu sektori ettevõtete investeeringud mitteresidentide poolt emiteeritud omandiväärtpaberitesse.

Portfelliinvesteeringud (mld kr)

Muud investeeringud

Muude investeeringute netosissevool oli 2004. aastal 2,5 mld krooni. Nõuded kasvasid 11,2 mld ja kohustused 13,7 mld krooni. Nii nõudeid kui kohustusi mõjutasid enim laenu- ja hoiuste kirjed.

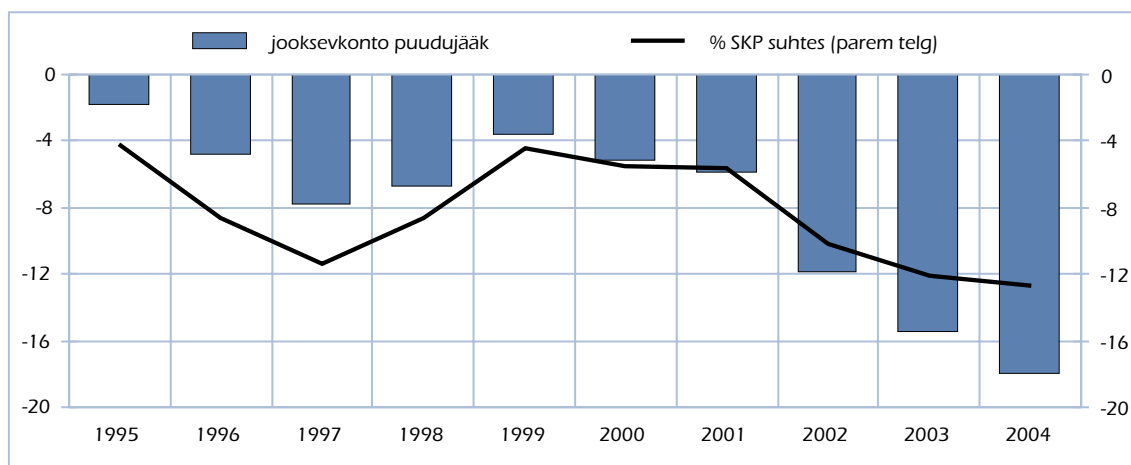

Muud investeeringud (mld kr)

JOOKSEVKONTO

2004. aastal jätkusid varasemad tendentsid: nõrk ekspordinõudlus ja tugev impordinõudlus suurendasid jooksevkonto puudujääki veelgi ja suhteline jooksevkonto puudujääk ulatus 12,7%ni SKPst (vt joonis 1.1).

Eesti välismajanduslik tegevus piirdus valdavalt ELi riikidega (76% kredit- ja 79% deebetkäibest; vt tabel 1.3). Suurim negatiivne jooksevkonto saldo oli Eestil Saksamaaga ja suurim positiivne saldo USAga.

Joonis 1.1. Eesti maksebilansi jooksevkonto saldo (mld kr)

Tabel 1.3. Jooksevkonto riikide ühenduste järgi (mln kr)

	2003	2004
EL-25*	-11 327,4	-17 602,7
Saksamaa**	-4 986,5	-7 259,2
Poola	-1 873,4	-2 511,1
Läti	1 879,3	2 103,1
Itaalia	-1 667,0	-1 959,1
Soome	1 147,3	-1 755,9
EL-15	-10 470,7	-16 763,4
SRÜ	-6 808,0	-3 587,6
Venemaa	-3 308,5	-2 683,9
Valgevene	-875,3	-1 124,4
Ukraina	-2 618,6	263,1
Ülejäänud riigid	2 733,5	3 227,3
Ameerika Ühendriigid	797,9	2 189,4
Briti Neitsisaared	2 109,2	2 148,2
Norra	1 549,9	1 344,2
Hiina	-618,9	-1 301,1
Jaapan	-988,3	-1 071,3
Kokku	-15 401,9	-17 963,0

* Siin ja edaspidi on enne 1. maid 2004 vaadeldud ELi 15 liikmesriiki ja 10 liituvat riiki.

** Riigid on järjestatud viimase perioodi jooksevkonto saldo absoluutväärtuse järgi.

Kaubad

Maksebilansi kaupade konto puudujääk ulatus 2004. aastal 25 mld kroonini, suurenedes aastaga üle 3 mld krooni võrra (vt tabel 1.4). Kaupade väljavedu kasvas 2003. aastaga võrreldes 18% ja moodustas 75 mld krooni. Kaupade sissevedu ulatus 100 mln kroonini ja suurenes 17%. Kaupade käibe taseme tõusu põhjused 2003. aasta andmetega võrreldes olid nii liitumine Euroopa Liiduga kui ka senikehtinud aruandlussüsteemi muutus (üleminek Intrastati aruandlusele ühendusesisese kaubanduse deklareerimisel), mistõttu liitumiseelne ja -järgne väliskaubandusstatistika ei ole otseselt võrreldav (vt "Muudatused maksebilansistatistika koostamisel", lk 6).

Tabel 1.4. Kaupade ekspordi ja impordi dünaamika

	Põhieksport			Põhiimport			Saldo (mln kr)
	Maht ¹ (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis (%)	Maht ¹ (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis (%)	
1995	19 428,2	22,7	66,0	27 043,7	32,3	82,6	-7 615,5
1996	21 833,4	12,4	62,1	34 121,6	26,2	82,8	-12 288,2
1997	31 846,5	45,9	63,4	47 499,3	39,2	82,4	-15 652,8
1998	37 786,3	18,7	64,5	53 511,8	12,7	80,8	-15 725,5
1999	36 995,2	-2,1	62,8	49 092,1	-8,3	78,3	-12 096,9
2000	56 345,9	52,3	68,9	69 489,5	41,5	81,4	-13 143,6
2001	58 667,1	4,1	67,0	72 451,0	4,3	79,5	-13 783,9
2002	58 333,6	-0,6	67,3	76 329,2	5,4	80,4	-17 995,6
2003	63 599,8	9,0	67,4	85 082,8	11,5	81,7	-21 483,0
2004	75 061,0	18,0	67,8	99 864,2	17,4	82,0	-24 803,2

¹ Maksebilansi väliskaubanduse osabilansi andmed.

Kaupade väljavedu **väliskaubandusstatistika**² esialgsetel andmetel oli 74 mld ja sissevedu CIF-hindades 105 mld krooni. Väliskaubanduspuudujääk ulatus 31 mld kroonini, suurenedes 2003. aastaga võrreldes 4,3 mld krooni võrra.

Kaupade väljaveo kasvu 19% võrra mõjutasid enim masinad ja seadmed, transpordivahendid ja mineraalsed tooted, kuigi ka teiste kaubagrupid (v.a garderoobikaubad) väljavedu kasvas oluliselt (vt tabel 1.5). Masinate grupist 60% moodustasid mobiiltelefonid ja nende osad, mille väljavedu suurenes aastaga 37% ja suundus Soome, Rootsi, Ungarisse ja Saksamaale. Transpordivahendite väljaveo kasvu tagasid põhiliselt Soomest ja Saksamaalt sisse veetud sõiduautode väljavedu Leetu, Läti ja Venemaale 1,2 mld krooni eest. Mootorsõidukite osad, sh turvavööd, suunati põhiliselt Rootsi ja Venemaale. Üle poole mineraalsete toodete ekspordist koosnes enne Euroopa Liiduga ühinemist Leedust, Venemaalt ja Valgevenest sisseveetud mootorikütuse taasväljaveost Ameerika Ühendriikidesse ning Euroopa Liidu riikidesse, kuid ka elektri müük Läti ja Venemaale suurenes eelmise aastaga võrreldes ligi 10% ning hõlmas 20% selle kaubagrupi ekspordist. Puidu ja puittoodete ning

² Järgnev analüüs põhineb Statistikaameti väliskaubandusstatistikal ning ei sisalda Eesti Panga poolt maksebilansi kaupade kontole lisatud hinnanguid ning meetoodilisi täiendusi (kapitalikaupade remont, välisriikidest ostetud proviant jm). Import on CIF-hindades ja analüüsitud lähteriigi järgi.

Terminid "eksport" ja "import" on liitumishetkest kasutatavad vaid kaubavahetuses kolmandate riikidega, Intrastat-süsteemis kasutatakse mõisteid "kaupade lähetamine" ja "kaupade saabumine". Kuna järgnev analüüs hõlmab kaubavahetust nii ühendusesiseste kui ka -väliste riikidega, on lihtsuse ja selguse huvides endiselt kasutatud mõisteid "eksport" või "kaupade väljavedu" ning "import" või "kaupade sissevedu".

mööbli grupis domineeris traditsiooniliselt töötlemata ja vähetöödeldud puit (Suurbritanniasse, Rootsi, Soome) ning puidust mööbel ja kokkupandavad ehitised (Saksamaale, Soome, Norrasse). Garderoobikaupade põhiartiklid olid meeste ülikonnad ja päevasärgid ning naiste kostüümid Euroopa Liidu riikidesse, aga ka karusnahad Türgi ja Küprosele. Metallitoodete grupis veeti välja peamiselt raudkonstruktsioone, terastooteid ja vanametalli. Toidukaupadena eksporditi piimatooteid Hollandisse ja Saksamaale, alkoholi Venemaale ja Soome, kalakonserve Ukrainasse, Leetu ja Venemaale. Keemiakaupade põhiartiklid olid plasttooted, ravimid ja pahtlid Venemaale, Läti, Leetu ja Rootsi.

Tabel 1.5. Kaupade väljavedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Toidukaubad	4 703,3	5 911,2	7,5	8,0	25,7
Mineraalsed tooted	1 781,7	3 387,6	2,8	4,6	90,1
Keemiakaubad	4 904,5	5 342,0	7,8	7,2	8,9
Garderoobikaubad	8 302,2	8 106,7	13,3	10,9	-2,4
Puit, paber ja tooted	10 703,9	11 196,6	17,1	15,1	4,6
Metallid ja metalltooted	5 333,3	5 796,3	8,5	7,8	8,7
Masinad ja seadmed	15 651,0	20 204,9	25,0	27,2	29,1
Transpordivahendid	2 728,2	4 523,6	4,4	6,1	65,8
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	6 164,3	6 929,6	9,8	9,3	12,4
Muud	2 354,8	2 878,8	3,8	3,9	22,3
Kokku	62 627,2	74 277,3	100,0	100,0	18,6

Ka kaupade sissevedu kasvas aastataguse perioodiga võrreldes enamiku põhigruppide lõikes, v.a transpordivahendid, mille import vähenes 2% (vt tabel 1.6). Impordi kasvu mõjutas enim masinate ja seadmete ning metallide sisseveo suurenemine vastavalt 21% ja 41% võrra. Masinate ja seadmete grupis toodi Eestisse põhiliselt mobiilsidetehnikat ja mitmesuguseid elektroonikatööstuse detaile nii töötlemiseks kui sisekäibesse. Suurimateks partnerriikideks olid Soome, Rootsi, Jaapan ja Ungari. Transpordivahendite sissevedu koosnes peamiselt sõiduaudodest Soomest ja Saksamaalt, raudteevagunitest Venemaalt ja Ukrainast ning kaubaautodest Saksamaalt. Keemiakaupadena imporditi ravimeid Lätist, Saksamaalt, Belgiast ja Leedust, metallide grupis toodi sisse terastooteid Venemaalt ja Soomest. Toidukaupade sisseveo esireas olid kohv ja õlu Soomest, sigaretid ja rapsiseemned Leedust ning sojaõli Saksamaalt. Garderoobikaupade grupis domineeris tekstiilitööstuse tooraine Lätist, Soomest ja Koreast, mineraalsete toodete all aga mootorikütus Leedust, Venemaalt ja Valgevenest ning maagaas Venemaalt. Puittoodete grupis oli märkimisväärseks muutuseks Venemaalt sisseveetava tooraine kasv 57% võrra.

Tabel 1.6. Kaupade sissevedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Toidukaubad	8 215,3	9 697,2	9,2	9,2	18,0
Mineraalsed tooted	5 041,2	7 274,5	5,6	6,9	44,3
Keemiakaubad	11 061,3	12 301,5	12,4	11,7	11,2
Garderoobikaubad	8 240,1	9 044,3	9,2	8,6	9,8
Puit, paber ja tooted	4 642,1	5 850,4	5,2	5,5	26,0
Metallid ja metalltooted	8 269,7	11 638,2	9,2	11,0	40,7
Masinad ja seadmed	24 961,2	30 162,3	27,9	28,6	20,8
Transpordivahendid	13 070,7	12 779,5	14,6	12,1	-2,2
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	2 037,5	2 419,3	2,3	2,3	18,7
Muud	3 887,5	4 260,0	4,3	4,0	9,6
Kokku	89 426,7	105 427,2	100,0	100,0	17,9

Väliskaubanduse puudujääk suurenes 2003. aasta andmetega võrreldes 4,3 mld krooni võrra (vt tabel 1.7). Ülejäägiga olid kaks kaubagrüppi: puit ja puittooted ning mööbel jm tööstuskaubad. Garderoobikaupade 2003. aastal väikese ülejäägiga olnud saldo muutus negatiivseks ning ka enamiku teiste kaubagrüppide (v.a transpordivahendid) puudujääk suurenes.

Tabel 1.7. Väliskaubandussaldo peamiste kaubagrüppide järgi (mln kr)

	2003	2004
Toidukaubad	-3 511,9	-3 786,0
Mineraalsed tooted	-3 259,6	-3 886,8
Keemiakaubad	-6 156,9	-6 959,5
Garderoobikaubad	62,1	-937,6
Puit, paber ja tooted	6 061,8	5 346,2
Metallid ja metalltooted	-2 936,4	-5 842,0
Masinad ja seadmed	-9 310,2	-9 957,3
Transpordivahendid	-10 342,5	-8 255,9
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	4 126,8	4 510,2
Muud	-1 532,6	-1 381,2
Kokku	-26 799,5	-31 149,9

Riikide ühenduste järgi kasvas kaupade väljavedu nii Euroopa Liitu kui ka teistesse riikide ühendustesse (vt tabel 1.8). Ülekaalukalt on peamiseks partneriks kujunenud liitumisjärgne Euroopa Liit, kuhu kaupade lähetamine suurenes 2003. aastaga võrreldes 15% ja mis hõlmas analüüsiperioodil 80% kogueksportidist. Suurimad partnerriigid olid traditsiooniliselt Soome, Rootsi ja Saksamaa, järgnesid Läti ja Leedu. Eksport endistesse SRÜ riikidesse kasvas 54% ja moodustas 8%, kusjuures eksport Venemaale suurenes aastaga 71% ehk 1,7 mld krooni võrra. Ülejäänud riikide esikolmiku moodustasid Norra, USA ja Korea Vabariik.

Tabel 1.8. Kaupade väljavedu riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
EL-25	51 600,7	59 571,1	82,4	80,2	15,4
Soome	16 215,3	17 176,3	25,9	23,1	5,9
Rootsi	9 521,5	11 396,7	15,2	15,3	19,7
Saksamaa	6 179,4	6 215,0	9,9	8,4	0,6
Läti	4 395,7	5 852,6	7,0	7,9	33,1
Leedu	2 341,6	3 254,8	3,7	4,4	39,0
EL-15	42 811,6	46 232,1	68,4	62,2	8,0
SRÜ	3 770,8	5 797,6	6,0	7,8	53,7
Venemaa	2 440,1	4 180,1	3,9	5,6	71,3
Ukraina	1 137,7	1 257,0	1,8	1,7	10,5
Valgevene	81,5	172,1	0,1	0,2	111,3
Ülejäänud riigid	7 255,7	8 908,6	11,6	12,0	22,8
Norra	2 245,0	2 426,1	3,6	3,3	8,1
USA	1 556,6	2 376,5	2,5	3,2	52,7
Korea Vabariik	402,5	636,9	0,6	0,9	58,2
Kokku	62 627,2	74 277,3	100,0	100,0	18,6

Kaupade sissevedu suurenes samuti kõigi riikide ühenduste järgi (vt tabel 1.9). Laienenud Euroopa Liit saavutas 78%lise osatähtsuse, esiviisikus olid Soome, Saksamaa, Rootsi, Leedu ja Läti. Import Venemaalt kasvas 2,5 mld krooni võrra ning kahanes samas suurusjärgus Ukrainast. Ülejäänud riikide seas domineerisid Hiina, Jaapan ja USA.

Tabel 1.9. Kaupade sissevedu riikide ühenduste järgi ¹

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
EL-25	68 384,3	81 963,4	76,5	77,7	19,9
Soome	19 268,8	23 323,7	21,5	22,1	21,0
Saksamaa	11 437,1	13 551,0	12,8	12,9	18,5
Rootsi	8 782,0	10 256,3	9,8	9,7	16,8
Leedu	3 683,3	5 568,7	4,1	5,3	51,2
Läti	3 789,3	4 985,2	4,2	4,7	31,6
EL-15	56 131,9	64 990,8	62,8	61,6	15,8
SRÜ	12 047,9	12 687,7	13,5	12,0	5,3
Venemaa	7 204,8	9 657,5	8,1	9,2	34,0
Ukraina	3 797,7	1 414,4	4,2	1,3	-62,8
Valgevene	866,5	1 276,7	1,0	1,2	47,3
Ülejäänud riigid	8 994,5	10 776,1	10,1	10,2	19,8
Hiina	1 274,5	2 001,0	1,4	1,9	57,0
Jaapan	1 348,6	1 439,9	1,5	1,4	6,8
USA	1 200,2	1 243,3	1,3	1,2	3,6
Kokku	89 426,7	105 427,2	100,0	100,0	17,9

¹ Analüüsitud lähteriigi järgi.

Väliskaubandus oli puudujäägiga kõigi riikide ühenduste lõikes (vt tabel 1.10).

Tabel 1.10. Väliskaubandussaldo riikide ühenduste järgi (mln kr)

	2003	2004
EL-25	-16 783,6	-22 392,4
EL-15	-13 320,4	-18 758,7
SRÜ	-8 277,1	-6 890,1
Ülejäänud riigid	-1 738,9	-1 867,5
Kokku	-26 799,5	-31 149,9

Teenused

2004. aastal oli **teenuste konto** ülejääk 13,7 mld krooni, suurenedes aastaga 17% (vt tabel 1.11). Kasv tulenes teenuste ekspordi ennakkasvust impordiga võrreldes. Teenuste konto positiivne saldo tasakaalustas väliskaubanduse puudujääki 55% ulatuses.

Tabel 1.11. Teenuste eksport ja import

	Eksport			Import			Saldo	
	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
1995	10 022,9	50,6	34,0	5 692,6	7,4	17,4	4 330,3	219,4
1996	13 352,8	33,2	37,9	7 107,8	24,9	17,2	6 245,0	44,2
1997	18 366,7	37,5	36,6	10 134,0	42,6	17,6	8 232,7	31,8
1998	20 804,0	13,3	35,5	12 754,8	25,9	19,2	8 049,2	-2,2
1999	21 951,9	5,5	37,2	13 610,4	6,7	21,7	8 341,5	3,6
2000	25 485,8	16,1	31,1	15 911,2	16,9	18,6	9 574,6	14,8
2001	28 866,5	13,3	33,0	18 706,3	17,6	20,5	10 160,2	6,1
2002	28 279,7	-2,0	32,7	18 602,3	-0,6	19,6	9 677,4	-4,8
2003	30 819,9	9,0	32,6	19 037,3	2,3	18,3	11 782,6	21,8
2004	35 591,3	15,5	32,2	21 852,8	14,8	18,0	13 738,5	16,6

Eesti ühinemine ELiga muutis oluliselt ka teenuste konto struktuuri (vt tabel 1.12). Elavnenud turism tõstis reisiteenuste osatähtsust, kaupade impordi kiire kasvuga kaasnenud kaubaveo mahtude suurenemine ning tollivaba kaubanduse kaotamisega ELi sisereisidel kaasnenud reisijateveo käibe vähenemine tõid kaasa veoteenuste osatähtsuse languse teenuste kontos. Oluliselt kasvas äriteenuste osakaal.

Tabel 1.12. Teenuste konto saldod olulisemate teenuseliikide järgi

	Saldo (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muutus (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Veoteenused	6 516,8	6 036,2	55,3	43,9	-7,4
Reisiteenused	4 832,0	6 081,3	41,0	44,3	25,9
Ehitusteenused	-108,5	-43,8	-0,9	-0,3	-59,6
Äriteenused	334,7	1 553,4	2,8	11,3	364,1
Valitsusteenused	162,7	91,8	1,4	0,7	-43,6
Muud	44,9	19,6	0,4	0,1	-56,3
Teenused kokku	11 782,6	13 738,5	100,0	100,0	16,6

Teenuste eksport suurenes aastaga 16%. Teistest teenuseliikidest kiiremini kasvas reisi- ja äriteenuste eksport (vastavalt 20% ja 24%). Teist aastat järjest kahanes ehitusteenuste eksport (vt tabel 1.13). Kaks kolmandikku teenuste ekspordist hõlmasid ELi riigid, sh Soome 30%. Eelmise aastaga võrreldes kasvas kiiremini teenuste eksport Suurbritanniasse, Rootsi ja Saksamaale, teistest olulisematest riikidest Venemaale ja Šveitsi (vt tabel 1.14).

Tabel 1.13. Teenuste eksport olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Veoteenused	13 600,5	15 137,4	44,1	42,5	11,3
kaubavedu	7 044,4	8 754,0	22,9	24,6	24,3
reisijatevedu	2 920,7	2 827,8	9,5	7,9	-3,2
muud veoteenused	3 635,4	3 555,6	11,8	10,0	-2,2
Reisiteenused	9 241,7	11 116,4	30,2	31,2	20,3
Ehitusteenused	1 174,8	1 104,5	3,8	3,1	-6,0
Äriteenused	4 756,5	5 899,9	15,4	16,6	24,0
Valitsusteenused	474,8	477,2	1,5	1,3	0,5
Muud	1 571,6	1 855,9	4,9	5,2	18,1
Teenused kokku	30 819,9	35 591,3	100,0	100,0	15,5

Tabel 1.14. Teenuste eksport riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
EL-25	20 802,6	23 780,8	67,5	66,8	14,3
Soome	9 767,1	10 773,1	31,7	30,3	10,3
Suurbritannia	1 983,3	2 578,1	6,4	7,2	30,0
Rootsi	1 969,4	2 435,8	6,4	6,8	23,7
Saksamaa	1 541,3	1 950,7	5,0	5,5	26,6
EL-15	17 780,9	20 664,1	57,7	58,1	16,2
SRÜ	3 168,1	4 584,2	10,3	12,9	44,7
Venemaa	2 892,1	4 008,2	9,4	11,3	38,6
Ukraina	181,7	372,7	0,6	1,0	105,1
Ülejäänud riigid	6 849,2	7 226,3	22,2	20,3	5,5
<i>offshore</i> piirkonnad	2 632,3	2 790,8	8,5	7,8	6,0
USA	1 559,3	1 620,6	5,1	4,6	3,9
Šveits	1 165,6	1 529,9	3,8	4,3	31,3
Teenuste eksport kokku	30 819,9	35 591,3	100,0	100,0	15,5

Teenuste import suurenes 2004. aastal 15%, kusjuures põhiosa sellest tuli veoteenuste arvelt (aastane kasv 29%). Kaubavedu kasvas 36% ja muud veoteenused 39% (vt tabel 1.15). Teenuste impordist 76% hõlmasid ELi riigid, kusjuures suurima partneri Soome osatähtsus langes mõnevõrra. Keskmisest kiiremini suurenes teenuste import Saksamaalt ja Lätist, teistest olulistest riikidest aga Venemaalt (vt tabel 1.16).

Veoteenuste ülejääk vähenes 2004. aastal impordi kiirema kasvutempo tõttu ekspordiga võrreldes. Veoteenuste ekspordile mõjus negatiivselt maksuvaba kaubanduse kadumine reisilaevadel Euroopa Liidu piires, mis vähendas reisijateveo mahtusid ja osatähtsust teenuste ekspordis (vt joonis 1.2 ja tabelid 1.12 ning 1.13).

Tabel 1.15. Teenuste import olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Veoteenused	7 083,6	9 101,2	37,2	41,6	28,5
kaubavedu	4 343,1	5 892,8	22,8	27,0	35,7
reisijatevedu	1 169,9	1 025,3	6,1	4,7	-12,4
muud veoteenused	1 570,6	2 183,1	8,3	10,0	39,0
Reisiteenused	4 409,7	5 035,1	23,3	23,0	14,2
Ehitusteenused	1 283,3	1 148,3	6,7	5,3	-10,5
Äriteenused	4 494,6	4 346,5	23,6	19,9	-3,3
Valitsusteenused	322,1	385,4	1,6	1,8	19,7
Muud	1 444,0	1 836,3	7,5	8,4	27,2
Teenused kokku	19 037,3	21 852,8	100,0	100,0	14,8

Tabel 1.16. Teenuste import riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
EL-25	-14 261,1	-16 691,4	74,9	76,4	17,0
Soome	-4 226,5	-4 220,2	22,2	19,3	-0,1
Saksamaa	-1 474,9	-2 603,5	7,7	11,9	76,5
Rootsi	-1 466,5	-1 587,4	7,7	7,3	8,2
Läti	-923,1	-1 205,6	4,8	5,5	30,6
EL-15	-11 577,0	-13 748,1	60,8	62,9	18,8
SRÜ	-2 274,6	-2 477,3	11,9	11,3	8,9
Venemaa	-1 758,7	-2 105,0	9,2	9,6	19,7
Ukraina	-308,1	-178,4	1,6	0,8	-42,1
Ülejäänud riigid	-2 501,6	-2 684,1	13,1	12,3	7,3
USA	-754,0	-801,0	4,0	3,7	6,2
Norra	-395,1	-275,9	2,1	1,3	-30,2
Egiptus	-25,3	-256,9	0,1	1,2	914,1
Teenuste import kokku	-19 037,3	-21 852,8	100,0	100,0	14,8

Joonis 1.2. Veeteenuste konto (mld kr)

Veeteenuste eksport Euroopa Liidu riikidesse suurenes aastaga 11% (vt tabel 1.17). Suurim veeteenuste ostja oli endiselt Soome. Suurima osa veeteenustest hõlmas jätkuvalt kaubavedu, mille eksport kasvas aastaga veerandi võrra. SRÜ riikide osatähtsus suurenes 58%ni. Jätkuv Eesti sadamate kaudu toimuv naftatransiit teenis tulu nii raudtee- kui ka meretranspordisektoris (vt joonis 1.3).

Veeteenuste import kasvas ekspordist märksa kiiremini. Oluliselt suurenes kaubaveo ja muude veeteenuste ost. Reisijateveo import vähenes põhiliselt mere- ja õhutranspordisektoris, kuna Eesti residendid on hakanud eelistama kodumaiste laeva- ja lennufirmade teenuseid, samuti on keskmine lennupiletihind jätkuvalt alanenud. Aastaga suurenes veeteenuste ost ligi 30% nii ELi kui ka SRÜ riikidelt eesotsas Venemaaga, 23% ülejäänud riikidelt. Suurimaks veeteenuste pakkujaks ELi riikidest oli Soome, SRÜ riikidest Venemaa ja ülejäänud riikidest Ameerika Ühendriigid.

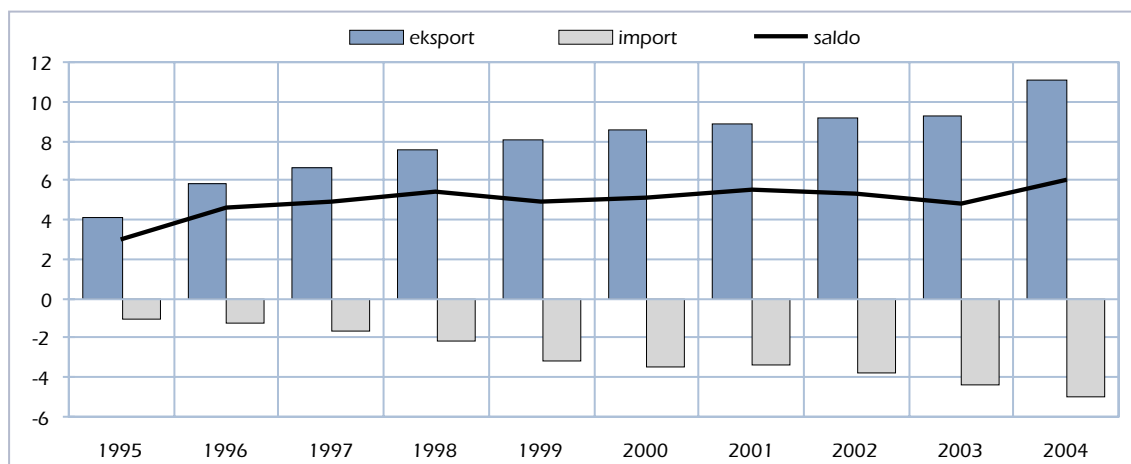
Tabel 1.17. Veeteenused riikide ühenduste järgi 2004. aastal

	Veeteenuste eksport				Veeteenuste import		
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%), 2004/2003		Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%), 2004/2003
EL-25	8 776,7	58,0	11,2	EL-25	6 515,9	71,6	32,7
Soome	2 955,1	19,5	-7,6	Soome	1 803,1	19,8	49,6
Suurbritannia	1 561,2	10,3	37,7	Saksamaa	1 019,4	11,2	51,2
Rootsi	1 079,0	7,1	20,5	Rootsi	633,8	7,0	26,6
Saksamaa	950,9	6,3	32,3	Suurbritannia	379,2	4,2	15,2
Holland	561,6	3,7	29,1	Holland	365,3	4,0	37,9
EL-15	8 668,9	57,3	20,3	EL-15	5 363,6	58,9	30,9
SRÜ	1 929,7	12,7	27,5	SRÜ	1 337,0	14,7	15,6
Venemaa	1 690,2	11,2	17,8	Venemaa	1 107,1	12,2	38,5
Ukraina	218,0	1,4	274,6	Valgevene	110,1	1,2	-16,8
Ülejäänud riigid	4 431,0	29,3	5,6	Ülejäänud riigid	1 248,3	13,7	23,0
<i>offshore</i> piirkonnad	2 299,5	15,2	1,2	USA	267,3	2,9	25,2
Šveits	950,4	6,3	25,8	<i>offshore</i> piirkonnad	169,8	1,9	84,2
USA	808,9	5,3	12,1	Norra	102,6	1,1	-56,2
Veeteenuste eksport kokku	15 137,4	100,0	11,3	Veeteenuste import kokku	9 101,2	100,0	28,5

Joonis 1.3. Veeteenuste struktuur transpordiliigi järgi 2004. aastal (mld kr)

Reisiteenuste eksporti mõjutas ELiga ühinemine positiivselt (vt joonis 1.4 ja tabel 1.18), kuna kadusid mitmed tollipiirangud ja lihtsustusid reisivõimalused. Eestit külastas 2004. aastal 14% rohkem välismaalasi kui aasta varem. Kuigi reisifirmade poolt teenindatud turistide arv jäi ligikaudu samale tasemele, kasvas reiseid kestus ja suurenes majutusasutustes veedetud ööpäevade arv. Eelmise aastaga võrreldes suurenes enam Skandinaaviamaadest ja USAst saabunud turistide arv.

Joonis 1.4. Reisiteenuste konto (mld kr)

Tabel 1.18. Reisiteenused riikide ühenduste järgi 2004. aastal

	Reisiteenuste eksport				Reisiteenuste import		
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%) 2004/2003		Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%) 2004/2003
EL-25	8 831,1	79,4	15,8	EL-25	-3 728,6	74,1	13,7
Soome	5 748,8	51,7	19,0	Saksamaa	-640,5	12,7	38,1
Rootsi	784,8	7,1	33,1	Soome	-635,2	12,6	-11,8
Läti	580,2	5,2	-11,7	Rootsi	-372,8	7,4	14,1
Saksamaa	379,5	3,4	26,7	Suurbritannia	-372,3	7,4	62,4
EL-15	7 772,7	69,9	21,0	EL-15	-3 057,3	60,7	9,3
SRÜ	1 586,1	14,3	61,4	SRÜ	-522,8	10,4	-3,5
Venemaa	1 523,4	13,7	63,5	Venemaa	-484,7	9,6	2,7
Ukraina	40,3	0,4	23,9	Valgevene	-10,4	0,2	-49,5
Ülejäänud riigid	699,2	6,3	10,0	Ülejäänud riigid	-783,7	15,6	33,2
USA	256,8	2,3	12,8	USA	-199,9	4,0	69,2
Norra	192,5	1,7	5,4	Egiptus	-168,6	3,3	1 231,6
Eksport kokku	11 116,4	100,0	20,3	Import kokku	-5 035,1	100,0	14,2

Reisiteenuste import kasvas 14% (vt tabel 1.18). Välismaa külastuste arv kasvas 16%, üha suurenev osa neist oli seotud hooajalise või lühiajalise tööga naaberriikides. Muutunud on Eesti turistide sihtriikide geograafia: Egiptuse külastuste arv kasvas aastaga 10 korda, Türgit külastati 2,2 korda ja USA-d 46% rohkem. Tihedamad sidemed Brüsseliga suurendasid visiite Belgiasse 43%, olümpiamängud tõstsid Kreeka külastuste arvu 25%. Samal ajal kahanenes vanade ELi suurriikide, v.a Saksamaa, populaarsus.

Tulu

Tulukonto puudujääk oli 2004. aastal 9 mld kr, suurenedes aastaga 21% (vt tabel 1.19). Tulukonto negatiivse saldo aitas kompenseerida välismaal töötajate tööjõutulu positiivse saldo ligi viiekordne suurenemine. See ulatus 2004. aastal 1,6 mld kroonini, ületades portfelli- ja muude investeeringute tulu netoväljavoolu (vt tabel 1.20).

Tabel 1.19. Tulu dünaamika

	Sissevool		Väljavool		Saldo	
	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln kr)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
1995	727,7	50,8	699,5	-18,7	28,2	-107,5
1996	1 352,5	85,9	1 326,3	89,6	26,2	-7,1
1997	1 594,1	17,9	3 604,6	171,8	-2 010,5	-7 773,7
1998	1 871,8	17,4	3 035,8	-15,8	-1 164,0	-42,1
1999	1 964,3	4,9	3 470,1	14,3	-1 505,8	29,4
2000	2 008,0	2,2	5 491,4	58,2	-3 483,4	131,3
2001	2 994,7	49,1	7 920,8	44,2	-4 926,1	41,4
2002	3 339,3	11,5	8 762,4	10,6	-5 423,1	10,1
2003	3 422,1	2,5	10 833,3	23,6	-7 411,2	36,7
2004	5 453,6	59,4	14 433,2	33,2	-8 979,6	21,2

Tabel 1.20. Tulu saldo struktuur (mln kr)

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Tulu otseinvesteeringutelt	-7 381,5	-9 838,2	99,6	109,6	33,3
tulu aktsia(osa)kapitalilt	-7 084,1	-9 488,0	95,6	105,7	33,9
reinvesteeringutelt	-5 665,9	-8 045,6	76,5	89,6	42,0
dividendid	-1 418,2	-1 442,4	19,1	16,1	1,7
tulu võlgadelt (intressid)	-297,4	-350,2	4,0	3,9	17,8
Tulu portfelliinvesteeringutelt	-6,3	-203,8	0,1	2,3	3 134,9
Tulu muudelt investeeringutelt	-349,8	-542,2	4,7	6,0	55,0
Muud tulud	326,4	1 604,6	-4,4	-17,9	391,7
Tulukonto kokku	-7 411,2	-8 979,6	100,0	100,0	21,2

Tulu sissevool Eestisse suurenes aastaga 59%, enim mõjutas seda tööjõutulu ja välismaale tehtud otseinvesteeringutelt saadud tulu kasv (vastavalt 3,4 korda ja 51%; vt tabel 1.21).

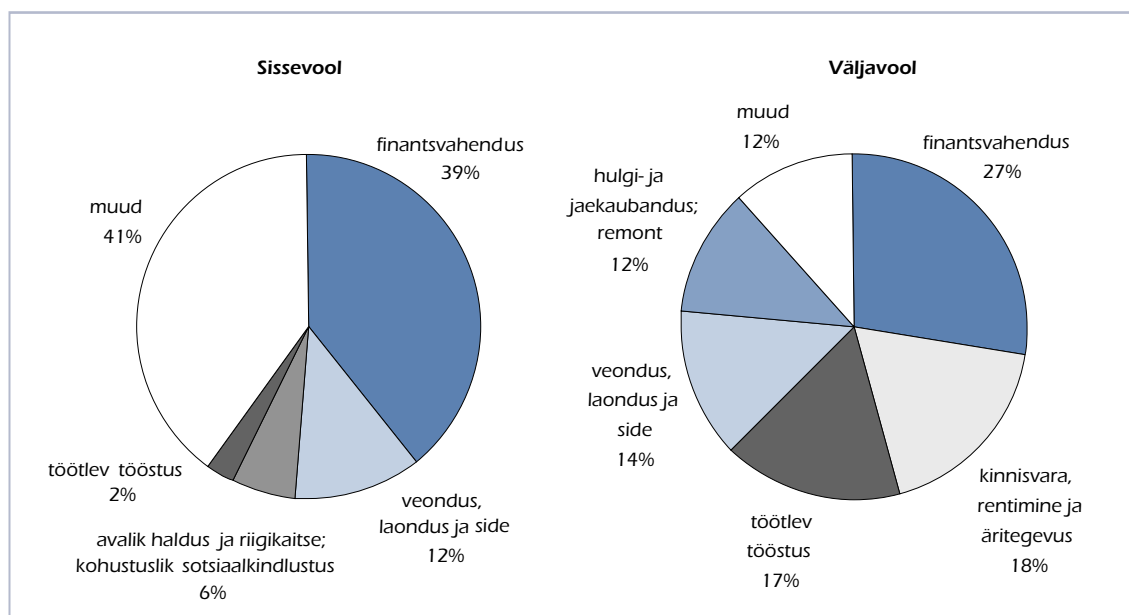
Tabel 1.21. Tulu sissevool Eestisse

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Tulu otseinvesteeringutelt	1 274,6	1 918,5	37,2	35,2	50,5
tulu aktsia(osa)kapitalilt	1 161,6	1 748,3	33,9	32,1	50,5
reinvesteeringutelt	741,4	919,6	21,7	16,9	24,0
dividendid	420,2	828,7	12,3	15,2	97,2
tulu võlgadelt (intressid)	113,0	170,2	3,3	3,1	50,7
Tulu portfelliinvesteeringutelt	802,1	868,4	23,4	15,9	8,3
Tulu muudelt investeeringutelt	792,4	748,8	23,2	13,7	-5,5
Muud tulud	553,1	1 918,0	16,2	35,2	246,8
Tulude sissevool kokku	3 422,1	5 453,6	100,0	100,0	59,4

Tulu sissevoolust 86% tuli ELi riikidest (vt tabel 1.22). Kõige enam suurenes eelmise aastaga võrreldes tulu sissevool Soomest (3,4 korda). Tegevusalati sai suurima osa tulust finantsvahendus (39%). Järgnesid veondus, laondus ja side ning avalik sektor (vastavalt 12% ja 6%; vt joonis 1.5).

Tabel 1.22. Tulu riikide ühenduste järgi 2004. aastal

	Sissevool				Väljavool		
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%) 2004/2003		Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Muut (%) 2004/2003
EL-25	4 670,6	85,6	54,8	EL-25	12 409,2	86,0	40,1
Läti	1 130,0	20,7	44,5	Rootsi	4 345,5	30,1	41,1
Soome	1 051,6	19,3	235,5	Soome	4 258,7	29,5	48,2
Leedu	599,3	11,0	-0,4	Suurbritannia	1 930,3	13,4	101,0
Küpros	594,9	10,9	53,0	Taani	454,2	3,1	55,7
EL-15	2 328,9	42,7	87,5	EL-15	11 816,0	81,9	36,9
SRÜ	202,3	3,7	55,4	SRÜ	444,5	3,1	6,0
Venemaa	165,8	3,0	73,8	Venemaa	414,3	2,9	1,1
Ukraina	34,4	0,6	-3,3	Usbekistan	15,4	0,1	
Ülejäänud riigid	580,7	10,6	111,4	Ülejäänud riigid	1 579,5	10,9	1,5
USA	389,7	7,1	294,4	Norra	676,0	4,7	697,2
offshore piirkonnad	130,2	2,4	170,7	USA	453,4	3,1	-24,7
				offshore piirkonnad	105,1	0,7	-77,6
Tulu sissevool kokku	5 453,6	100,0	59,4	Tulu väljavool kokku	14 433,2	100,0	33,2

Joonis 1.5. Tulu sisse- ja väljavool tegevusalati 2004. aastal

Tulu väljavool Eestist suurenes aastaga 33% põhiliselt otseinvesteeringutulust vormis (vt tabel 1.23). Suurem osa Eestis teenitud otseinvesteeringutulust taasisvesteeriti Eestis (76% ehk 9 mld krooni), mille puhul reaalset rahaliikumist ei toimu.

Tulu väljavoolust 86% läks ELi riikidesse, mille osatähtsus eelmise aastaga võrreldes suurenes (vt tabel 1.22). Tähtsaimad sihtriigid olid Rootsi ja Soome, kumbki 30%se osatähtsusega. Tulu väljavoolus tegevusalade järgi domineeris finantsvahendus (28%), järgnesid kinnisvara, rentimine ja äritegevus (18%) ning töötlev tööstus (17%; vt joonis 1.5).

Tabel 1.23. Tulu väljavool Eestist

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
Tulu otseinvesteeringutelt	8 656,1	11 756,7	79,9	81,5	35,8
tulu aktsia(osa)kapitalilt	8 245,7	11 236,2	76,1	77,8	36,3
reinvesteeringutelt	6 407,3	8 965,1	59,1	62,1	39,9
dividendid	1838,4	2 271,1	17,0	15,7	23,5
tulu võlgadelt (intressid)	410,3	520,4	3,8	3,6	26,8
Tulu portfelliinvesteeringutelt	808,4	1 072,2	7,5	7,4	32,6
Tulu muudelt investeeringutelt	1 142,1	1 291,0	10,5	8,9	13,0
Muud tulud	226,6	313,3	2,1	2,2	38,3
Tulude väljavool kokku	10 833,3	14 433,2	100,0	100,0	33,2

Jooksev- ja kapitaliülekanded

Jooksevülekannete konto positiivne saldo suurenes 2003. aastaga võrreldes 22% ehk ligi 0,4 mld krooni võrra ja moodustas 2,1 mld krooni (vt tabel 1.24). Jooksevülekannete sissevool ulatus 5,7 mld kroonini, millest valitsemissektori kaudu Eesti majandusse laekunud summad moodustasid 67% ehk 3,9 mld krooni ja koosnesid põhiliselt Euroopa Liidu struktuurifondide eraldistest ning pensioni- ja muude maksete (valdavalt käibemaksu) laekumistest. Muude sektorite ülekandeid tehti samuti valdavalt Euroopa Liidu riikidest (Saksamaa, Soome, Suurbritannia, Rootsi), järgnesid Venemaa, USA ja Ukraina. Jooksevülekannete väljavoolust moodustas valitsemissektor veidi alla poole (maksed ELi eelarvesse ning käibemaksu tagastamine ELi riikidesse). Muude sektorite ülekandeid tehti samuti peamiselt Euroopa Liidu suunas (Soome, Saksamaa, Rootsi, Suurbritannia).

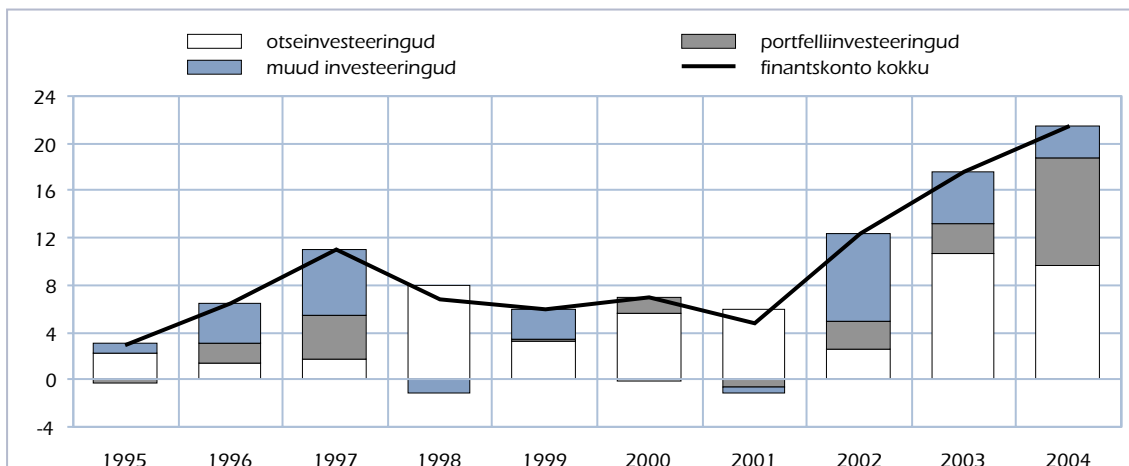
Kapitaliülekannete saldo oli 1,1 mld krooni ulatuses positiivne. Eestisse tehtud kapitaliülekanded koosnesid põhiliselt Euroopa Liidu toetustest valitsemissektorile mitmesuguste infrastruktuuriobjektide ehitamiseks.

Tabel 1.24. Jooksevülekanded riikide ühenduste järgi

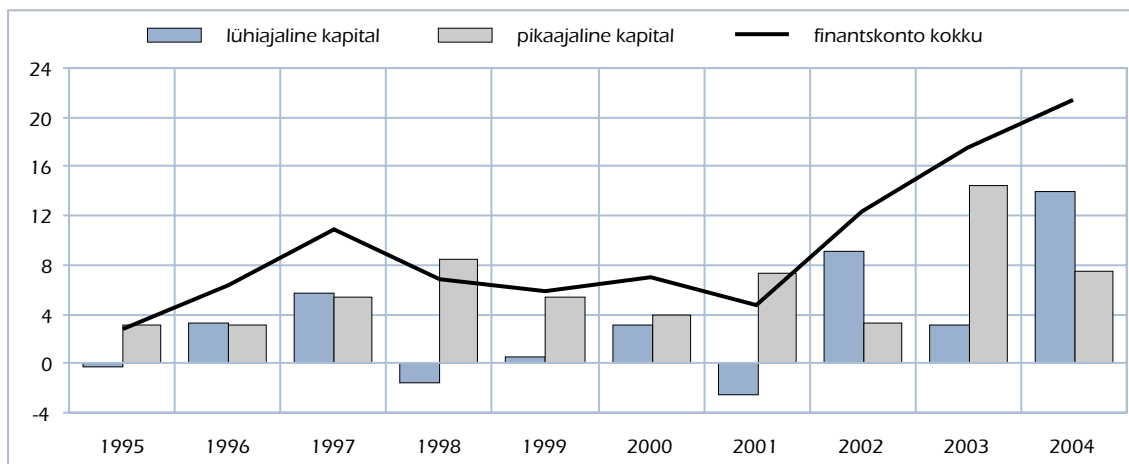
	Saadud (mln kr)		Makstud (mln kr)		Saldo (mln kr)	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Jooksevülekanded	3 221,4	5 734,7	1 511,7	3 653,4	1 709,7	2 081,2
valitsemissektor	1 619,9	3 859,9	243,4	1 791,2	1 376,6	2 068,8
EL-25	1 060,9	3 293,7	181,3	1 717,0	879,6	1 576,8
EL-15	1 024,1	3 218,3	154,4	1 697,3	869,7	1 521,1
SRÜ	303,4	405,5	2,5	3,6	300,9	401,9
ülejäanud riigid	255,6	160,7	59,6	70,6	196,0	90,1
muud sektorid	1 601,4	1 874,7	1 268,3	1 862,3	333,2	12,5
EL-25	890,7	1 327,1	968,9	1 583,3	-78,3	-256,2
EL-15	740,4	1 265,0	911,8	1 516,7	-171,4	-251,7
SRÜ	61,2	190,7	61,4	66,6	-0,2	124,1
ülejäanud riigid	649,5	357,0	237,9	212,5	411,6	144,5

FINANTSKONTO

Finantskonto positiivne saldo suurenes 2003. aastaga võrreldes 22%, ulatudes 21,4 mld kroonini. Finantskontost annavad ülevaate joonised 1.6 ja 1.7.

Joonis 1.6. Muutused välisinvesteeringukapitali voogude struktuuris (mld kr)

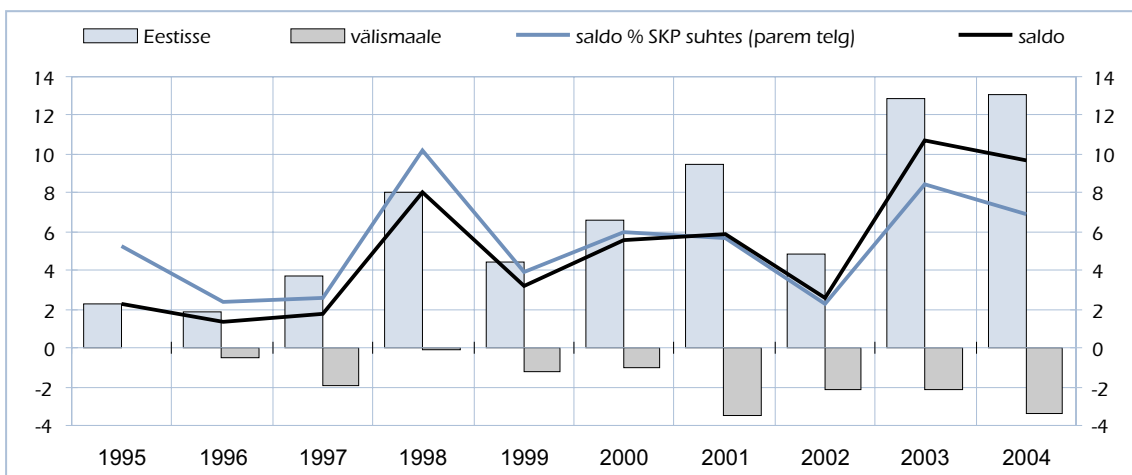
Joonis 1.7. Finantskonto tähtajaline struktuur (mld kr)

Otseinvesteeringud

Otseinvesteeringute saldo kujunes 2004. aastal 9,7 mld krooni ulatuses positiivseks, moodustades ligi poole finantskonto ülejäägist (vt joonis 1.8). Mitteresidendid investeerisid Eestisse 13,1 mld krooni ja Eesti residendid välismaale 3,4 mld krooni võrra. Otseinvesteeringute netosissevool kattis 54% jooksevkonto puudujäägist.

Eestisse tehtud otseinvesteeringute sissevool jäi eelneva aasta tasemele (vt tabelid 1.25 ja 1.26). Kahel viimasel aastal on otseinvesteeringute kasv olnud varasemate perioodidega võrreldes märkimisväärne. Järjekordselt oli peamiseks kasvuallikaks reinvesteeringut tulu, mis viimase kahe aasta jooksul on kiiresti kasvanud, kusjuures 2004. aasta viimases kvartalis oli tegevuskasum rekordiliselt suur – 3,7 mld krooni. Enam kui kaks kolmandikku pikaajaliste investeeringute sissevoolust hõlmas mitteresidentide poolt taasinvesteeringud

tulu ning kolmandiku ulatuses suurenes tulu aktsiate või osade müügist (4,6 mld krooni). Laenukapitali netonõuded otseinvesteeringule kasvasid miljardi krooni võrra. Otseinvesteeringult saadud pikaajaliste laenude positsioon vähenes 0,3 mld krooni, kuid lühiajalised laenukohustused kasvasid 0,9 mld krooni ning samavõrra suurenes ka otseinvesteeringutele antud lühiajalise krediidi maht.

Joonis 1.8. Otseinvesteeringud (mld kr)

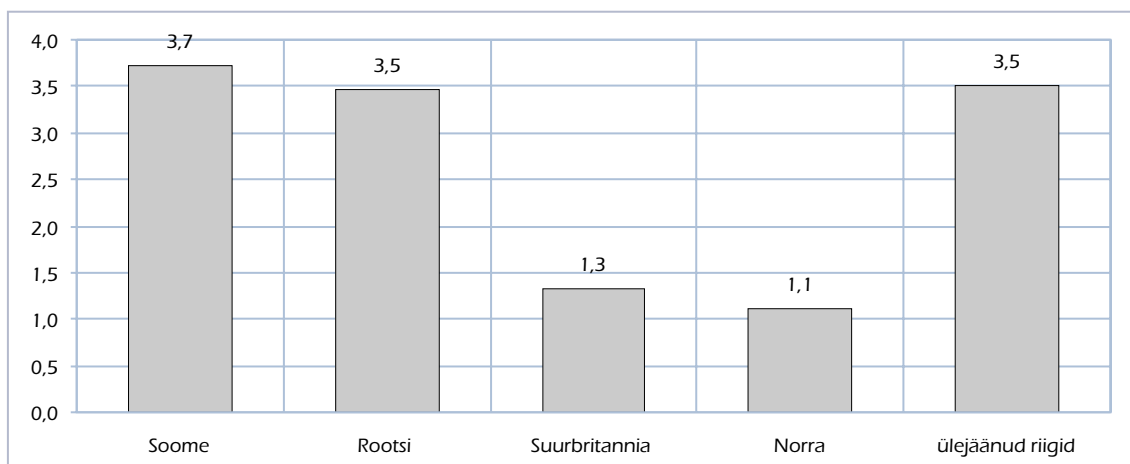
Tabel 1.25. Eestisse tehtud otseinvesteeringute struktuur

	Aktσια(osa)kapital		Reinvesteeringut tulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud Eestisse kokku	
	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Nõuded		Kohustused		Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)
					Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)		
1995	1 166,1	50,4	178,4	7,7	-60,8	-2,6	1 029,2	44,5	2 312,9	100,0
1996	215,8	11,9	216,3	11,9	-157,9	-8,7	1 540,2	84,9	1 814,4	100,0
1997	1 360,8	36,8	1 303,8	35,3	-97,4	-2,6	1 126,9	30,5	3 694,1	100,0
1998	5 661,9	70,1	389,4	4,8	-203,9	-2,5	2 224,0	27,6	8 071,4	100,0
1999	2 551,9	57,4	721,9	16,2	-265,0	-6,0	1 439,2	32,4	4 448,0	100,0
2000	3 925,3	59,1	1 815,2	27,3	-397,3	-6,0	1 301,3	19,6	6 644,5	100,0
2001	3 641,2	38,6	3 878,9	41,1	-950,7	-10,1	2 860,2	30,3	9 429,6	100,0
2002	821,0	17,1	3 370,3	70,2	-772,6	-16,1	1 381,5	28,8	4 800,2	100,0
2003	5 329,9	41,4	6 407,3	49,8	-1 334,0	-10,4	2 462,7	19,1	12 865,9	100,0
2004	4 638,6	35,4	8 965,1	68,4	-1 454,0	-11,1	961,6	7,3	13 111,3	100,0

Tabel 1.26. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise otseinvesteeringu suhtes (mln kr)

	Nõuded				Kohustused			
	Pikaajalised		Lühiajalised		Pikaajalised		Lühiajalised	
	Andmine	Tagastamine	Andmine	Tagastamine	Saamine	Tagastamine	Saamine	Tagastamine
2003	408,4	246,3	1 010,7	498,7	5 155,6	2 667,1	3 020,9	3 726,9
2004	492,7	371,2	1 774,1	862,1	4 601,5	4 882,2	3 091,7	2 197,2

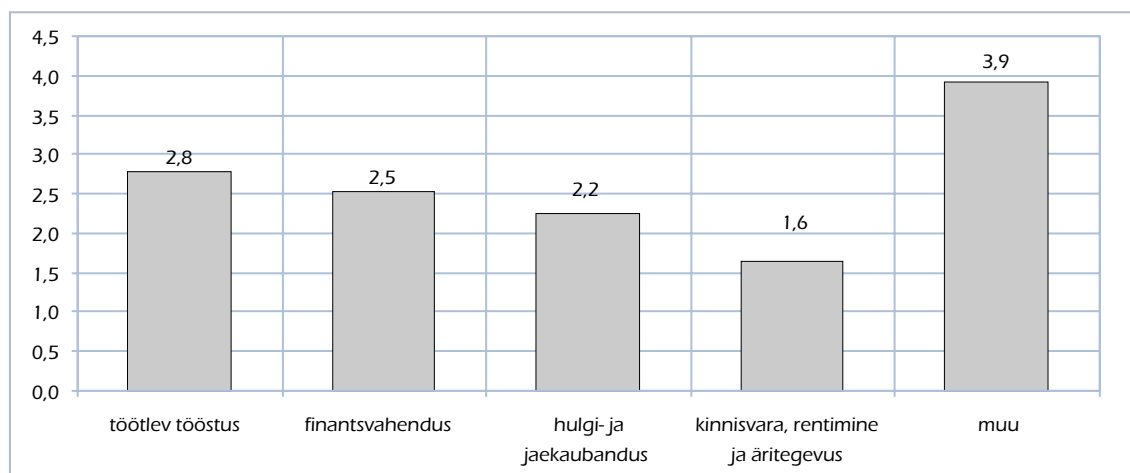
Soome otseinvestorid paigutasid Eestisse 28% otseinvesteeringute sissevoolust, järgnesid Rootsi (26%), Suurbritannia (10%) ja Norra (9%; vt tabel 1.27 ja joonis 1.9). Euroopa Liidu liikmesriikide pikaajalised investeeringud Eestis kasvasid 10,7 mld krooni võrra (81%). Otseinvesteeringute sissevool puudutas kõige enam nelja tegevusvaldkonda: töötlev tööstus (21%), finantsvahendus (19%), hulgi- ja jaekaubandus (17%) ning kinnisvara, rentimine ja äritegevus (13%; vt joonis 1.10). Suurimad kasumid teeniti finantsvahenduse ja töötleva tööstuse sektoris.

Joonis 1.9. Eestisse tehtud otseinvesteeringud riigiti 2004. aastal (mld kr)

Tabel 1.27. Otseinvesteeringud Eestisse riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
EL-25	11 055,3	10 651,1	85,9	81,2	-3,7
EL-15	11 029,8	9 912,8	85,7	75,6	-10,1
SRÜ	12,0	696,0	0,1	5,3	5 700,0
Ülejäänud riigid	1 798,6	1 764,3	14,0	13,5	-1,9
Kokku	12 865,9	13 111,4	100,0	100,0	1,9

Joonis 1.10. Eestisse tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2004. aastal (mld kr)

Välismaale tehtud otseinvesteeringute kasv oli märkimisväärne (3,4 mld krooni), lähenedes oma mahult rekordilisele 2001. aastale (vt tabelid 1.28 ja 1.29). 2003. aastaga võrreldes oli suurenemine 58%. Ligi kaks kolmandiku väljavoolust (2,2 mld krooni) suurendas Eesti ettevõtjate osalust aktsia(osa)kapitalis ja neljandik (0,9 mld krooni) taasinvesteeriti välismaiste tütar(sidus)ettevõtjate äritegevusse. Kui välismaiste ettevõtjate lühiajalised laenukohustused kasvasid 0,6 mld krooni, siis pikaajalised vähenesid 0,3 mld krooni võrra.

Tabel 1.28. Välismaale tehtud otseinvesteeringute struktuur

	Aktsia(osa)kapital		Reinvesteeritud tulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud välismaal kokku	
	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Nõuded		Kohustused		Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)
					Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)		
1995	-3,6	12,4	0,0	0,0	-26,8	92,1	1,3	-4,5	-29,1	100,0
1996	-107,1	22,1	-147,2	30,4	-261,3	53,9	31,1	-6,4	-484,5	100,0
1997	-539,2	28,2	-88,5	4,6	-1 303,2	68,1	18,0	-0,9	-1 912,9	100,0
1998	-472,7	578,6	-2,7	3,3	386,7	-473,3	7,0	-8,6	-81,7	100,0
1999	-525,7	42,4	-115,7	9,3	-641,3	51,7	42,9	-3,5	-1 239,8	100,0
2000	-579,7	55,6	-65,9	6,3	-480,8	46,1	83,3	-8,0	-1 043,1	100,0
2001	-1 897,1	53,8	-305,2	8,7	-1 242,8	35,2	-83,2	2,4	-3 528,3	100,0
2002	-903,9	41,3	-665,5	30,4	-727,2	33,2	108,2	-4,9	-2 188,4	100,0
2003	-1 060,0	49,3	-741,4	34,5	-645,8	30,0	297,9	-13,9	-2 149,2	100,0
2004	-2 175,2	64,2	-919,6	27,1	-434,2	12,8	140,3	-4,1	-3 388,6	100,0

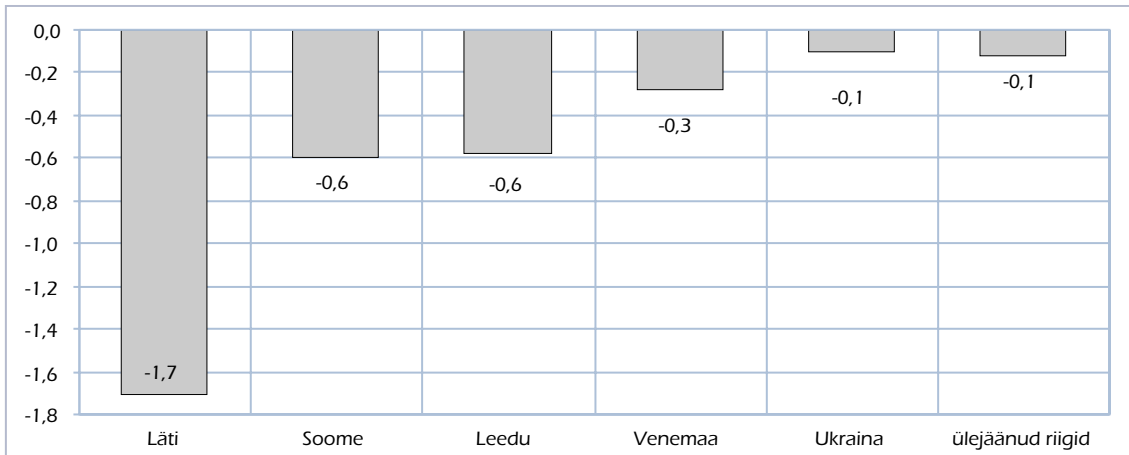
Tabel 1.29. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise tütar(sidus)ettevõtja suhtes (mln kr)

	Nõuded				Kohustused			
	Pikaajalised		Lühiajalised		Pikaajalised		Lühiajalised	
	Andmine	Tagas-tamine	Andmine	Tagas-tamine	Saamine	Tagas-tamine	Saamine	Tagas-tamine
2003	1 107,1	716,6	472,1	503,8	4,0	11,6	84,2	98,8
2004	934,8	1 232,5	952,4	368,9	17,9	61,2	27,9	37,1

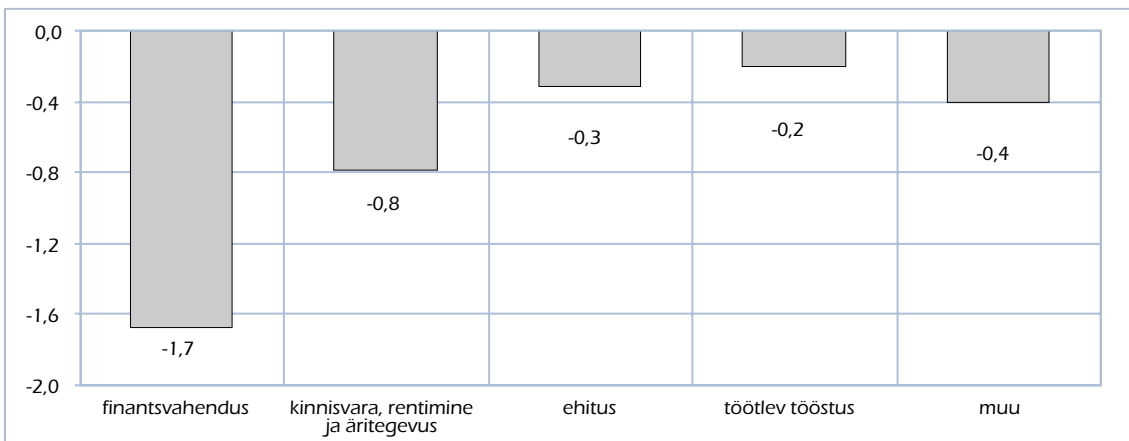
Üle poole 2004. aastal välismaale tehtud otseinvesteeringutest suunati Lähti, millele järgnesid Soome ja Leedu (17%) ning Venemaa (8%; vt tabel 1.30 ja joonis 1.11). Väljavoolust 89% paigutati Euroopa Liitu, millest uute liikmete majandusse läks 78%. Ligi pool pikaajalistest investeeringutest tegi finantsvahenduse sektor, millele järgnesid kinnisvara, rentimise ja äritegevuse (23%), ehituse (9%) ning töötleva tööstuse valdkond (6%; vt joonis 1.12).

Tabel 1.30. Otseinvesteeringud välismaale riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	2003	2004	2003	2004	2004/2003
EL-25	-1 804,0	-3 011,1	83,9	88,9	66,9
EL-15	24,0	-650,7	-1,1	19,2	-2 811,3
SRÜ	-332,1	-356,7	15,5	10,5	7,4
Ülejäänud riigid	-13,2	-20,8	0,6	0,6	57,6
Kokku	-2 149,3	-3 388,6	100,0	100,0	57,7

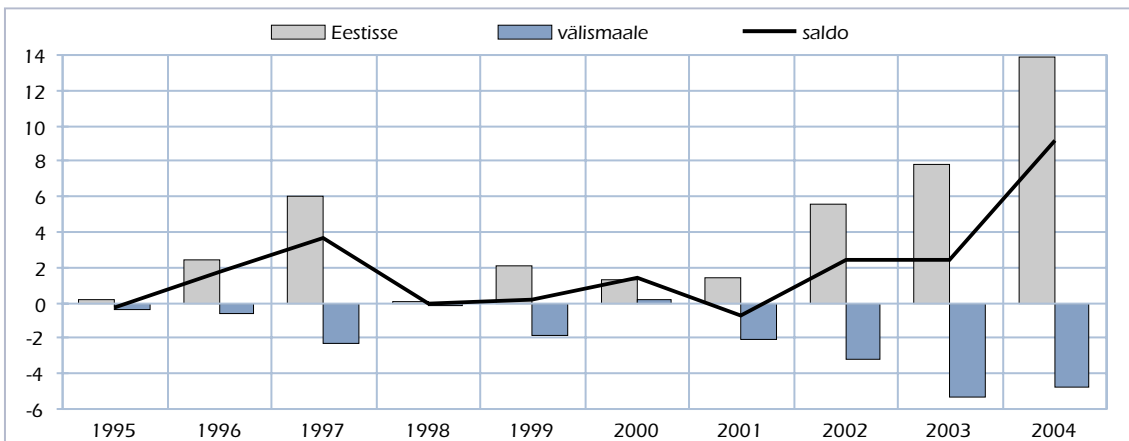
Joonis 1.11. Välismaale tehtud otseinvesteeringud riigiti 2004. aastal (mld kr)

Joonis 1.12. Välismaale tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2004. aastal (mld kr)

Portfelliinvesteeringud

Portfelliinvesteeringute³ netosissevool oli 2004. aastal ligikaudu 9,1 mld krooni, mis ületas 2003. aasta vastava voo peaaegu neljakordselt (vt joonis 1.13 ja tabel 1.31). Enim mõjutasid seda residentide edukad võlakirjaemissioonid välismaistel finantsturgudel.

Joonis 1.13. Portfelliinvesteeringud (mld kr)

³ V.a tuletisinstrumendid.

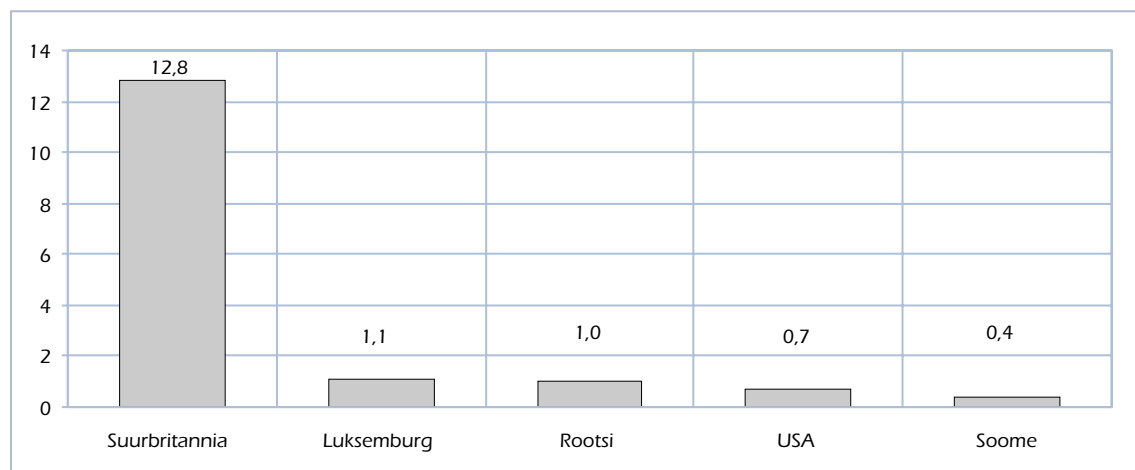
Tabel 1.31. Portfelliinvesteeringud väärtpaberi liigi ja majandussektori järgi (mln kr)

	Nõuded		Kohustused		Saldo	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Kokku	-5 351,5	-4 751,6	7 783,1	13 882,0	2 431,6	9 130,4
omandiväärtpaberid	-1 028,8	-2 893,5	1 526,9	2 205,3	498,1	-688,2
valitsemissektor	-57,0	-44,4			-57,0	-44,4
krediidiasutused	-5,4	-23,6	234,5	144,5	229,1	120,9
muud sektorid	-966,4	-2 825,5	1 292,4	2 060,8	326,0	-764,7
võlaväärtpaberid	-4 322,7	-1 858,1	6 256,2	11 676,7	1 933,5	9 818,6
keskpank						0,0
valitsemissektor	-4 164,7	-588,1	-88,7	343,0	-4 253,4	-245,1
krediidiasutused	1 075,8	-469,0	6 644,2	10 910,8	7 720,0	10 441,8
muud sektorid	-1 233,8	-801,0	-299,3	422,9	-1 533,1	-378,1

Portfelliinvesteeringute kohustused suurenesid 2004. aasta jooksul 13,9 mld krooni, millest omandiväärtpaberid andsid 2,2 ja võlaväärtpaberid 11,7 mld krooni (vt tabel 1.32). Kohustuste kasv oli suures osas põhjustatud krediidiasutuste poolt emiteeritud võlaväärtpaberitest, millest tulenev kapitali sissevool ulatus 10,9 mld kroonini. Riigiti tuli portfelliinvesteeringute kapitali enim Euroopa Liidu riikidest, Suurbritanniast ja Luksemburgist, väljastpoolt ELi aga Ameerika Ühendriikidest (vt joonis 1.14 ja tabel 1.33).

Tabel 1.32. Portfelliinvesteeringute kohustuste struktuur

	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)
1995	113,7	89,4	13,5	10,6	127,2	100,0
1996	2 093,8	86,8	319,0	13,2	2 412,8	100,0
1997	1 763,6	29,5	4 210,8	70,5	5 974,4	100,0
1998	401,1	383,8	-296,6	-283,8	104,5	100,0
1999	3 292,3	160,5	-1 241,4	-60,5	2 050,9	100,0
2000	-538,8	-42,0	1 820,7	142,0	1 281,9	100,0
2001	568,4	40,6	832,1	59,4	1 400,5	100,0
2002	912,2	16,4	4 649,4	83,6	5 561,6	100,0
2003	1 526,9	19,6	6 256,4	80,4	7 783,3	100,0
2004	2 205,3	15,9	11 676,7	84,1	13 882,0	100,0

Joonis 1.14. Portfelliinvesteeringute kohustuste kasv riigiti 2004. aastal (mld kr)

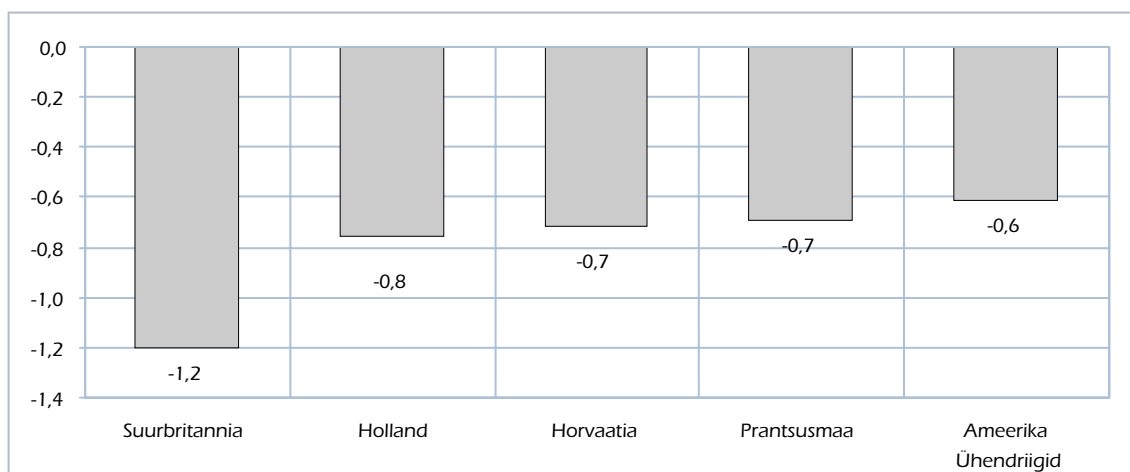
Tabel 1.33. Portfelliinvesteeringute struktuur riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)				Osatähtsus (%)			
	Nõuded		Kohustused		Nõuded		Kohustused	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
EL-25	-4 465,2	-2 484,3	7 740,6	13 121,2	83,4	52,3	99,5	99,5
EL-15	-3 533,7	-1 159,6	7 691,1	13 558,0	66,0	24,4	98,8	97,7
SRÜ	-132,2	-184,4	51,5	224,6	2,5	3,9	0,7	0,7
Ülejäänud riigid	-754,2	-2 082,9	-8,8	536,3	14,1	43,8	-0,1	-0,1
Kokku	-5 351,6	-4 751,6	7 783,3	13 882,1	100,0	100,0	100,0	100,0

Portfelliinvesteeringute nõuded kasvasid 2004. aastal ligikaudu 4,8 mld krooni ning seda nii omandi- kui võlaväärtpaberite osas, vastavalt 2,9 ja 1,9 mld krooni (vt tabel 1.34). Kõige aktiivsemalt investeerisid mitteresidentide poolt emiteeritud omandiväärtpaberitesse muu sektori ettevõtted, kogusummas 2,8 mld krooni. Võlaväärtpaberitesse investeerisid samuti enim muu sektori ettevõtted, millest tulenev kapitali väljavool ulatus 0,8 mld kroonini. Riigiti suundusid portfelliinvesteeringud peamiselt Suurbritanniasse, Hollandisse ja Horvaatiasse (vt joonis 1.15).

Tabel 1.34. Portfelliinvesteeringute nõuete struktuur

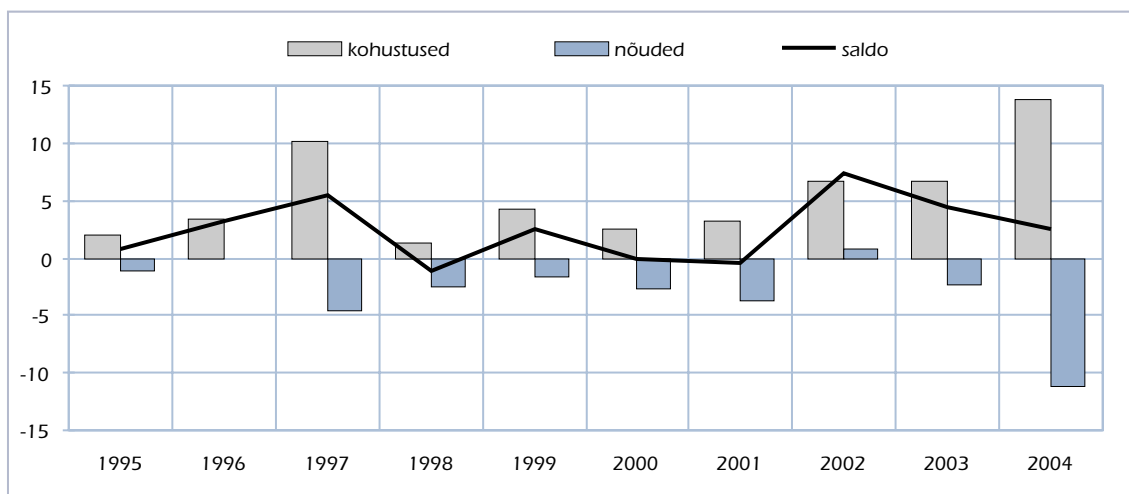
	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osatähtsus (%)
1995	58,0	-15,2	-440,3	115,2	-382,3	100,0
1996	-181,0	28,8	-447,4	71,2	-628,4	100,0
1997	-1 238,5	53,4	-1 080,8	46,6	-2 319,3	100,0
1998	500,8	-391,6	-628,7	491,6	-127,9	100,0
1999	187,0	-9,9	-2 081,9	109,9	-1 894,9	100,0
2000	53,3	34,8	99,8	65,2	153,1	100,0
2001	236,5	-11,3	-2 336,7	111,3	-2 100,2	100,0
2002	9,1	-0,3	-3 192,0	100,3	-3 182,9	100,0
2003	-1 028,9	19,2	-4 322,7	80,8	-5 351,6	100,0
2004	-2 893,6	60,9	-1 858,2	39,1	-4 751,8	100,0

Joonis 1.15. Portfelliinvesteeringute nõuete kasv riigiti 2004. aastal (mld kr)

Muud investeeringud

Muude investeeringute netosissevool ulatus 2004. aastal 2,5 mld kroonini, seejuures kasvasid muude investeeringute kohustused 13,7 ja nõuded 11,2 mld krooni (vt joonis 1.16 ja tabel 1.35).

Joonis 1.16. Muud investeeringud (mld kr)

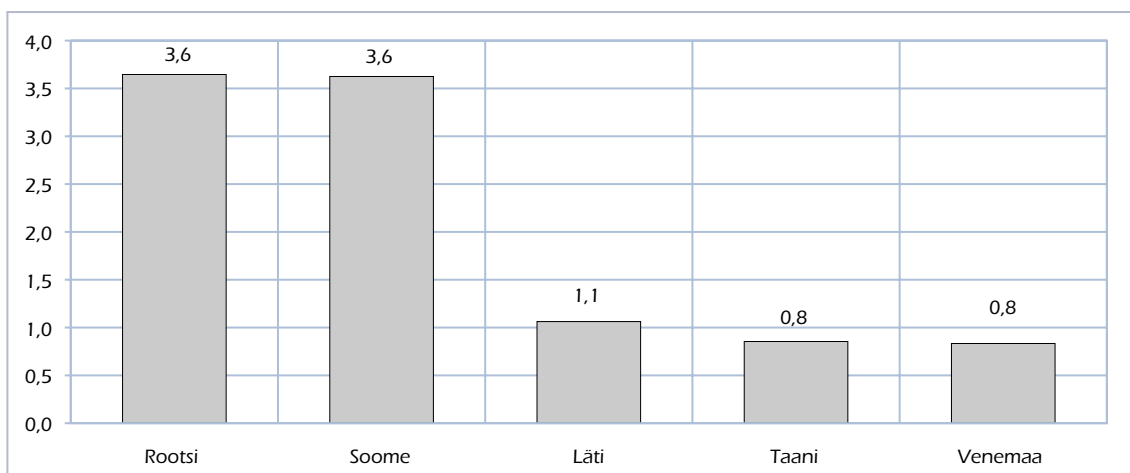
Tabel 1.35. Muud investeeringud tähtaja järgi (mln kr)

	Nõuded		Kohustused		Saldo	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Kokku	-2 284,5	-11 168,8	6 732,6	13 716,5	4 448,1	2 547,7
Pikaajaline kapital	-565,7	-6 052,7	4 310,4	3 740,6	3 744,7	-2 312,1
keskpank	1,1	-10,5			1,1	-10,5
valitsemissektor	-4,4	-45,0	402,4	-194,8	398,0	-239,8
krediidiasutused	-301,6	-5 016,0	2 938,8	2 475,0	2 637,2	-2 541,0
muud sektorid	-260,8	-981,2	969,2	1 460,4	708,4	479,2
Lühiajaline kapital	-1 718,8	-5 116,1	2 422,2	9 975,9	703,4	4 859,8
keskpank			576,3	189,7	576,3	189,7
valitsemissektor	517,1	-119,3			517,1	-119,3
krediidiasutused	-990,1	-3 347,2	2 471,4	9 481,5	1 481,3	6 134,3
muud sektorid	-1 245,8	-1 649,6	-625,5	304,7	-1 871,3	-1 344,9

Muude investeeringute kohustused suurenesid 13,7 mld krooni, kusjuures kasvasid nii kaubanduskrediit, laenud kui ka hoiused (vt tabel 1.36). Muu investeeringukapitali sissevool toimus peamiselt hoiuste ja laenude vormis, vastavalt 8,8 ja 4,6 mld krooni. Riikide lõikes kasvasid muude investeeringute kohustused peamiselt Euroopa Liidu riikide ees, neist enim aga Rootsi, Soome ja Läti ees (vt joonis 1.17 ja tabel 1.37).

Tabel 1.36. Muude investeeringute kohustuste struktuur

	Kaubanduskrediit		Laenuid		Hoiused		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)
1995	230,1	11,9	1 060,7	54,8	636,0	32,9	8,5	0,4	1 935,3	100,0
1996	426,7	12,6	1 723,7	50,7	1 232,3	36,3	14,8	0,4	3 397,5	100,0
1997	367,0	3,6	6 399,7	63,0	2 426,0	23,9	961,8	9,5	10 154,5	100,0
1998	-221,2	-16,3	290,0	21,3	365,5	26,9	924,2	68,0	1 358,5	100,0
1999	119,1	2,8	2 399,7	57,3	1 462,7	34,9	204,3	4,9	4 185,8	100,0
2000	1 080,9	41,6	-785,3	-30,2	1 955,4	75,3	345,6	13,3	2 596,6	100,0
2001	102,9	3,1	2 570,4	78,2	81,4	2,5	533,5	16,2	3 288,2	100,0
2002	781,1	11,6	1 963,3	29,2	3 763,5	55,9	225,4	3,3	6 733,3	100,0
2003	-115,7	-1,7	3 220,9	47,8	4 587,9	68,1	-960,3	-14,3	6 732,8	100,0
2004	625,2	4,6	4 564,7	33,3	8 804,7	64,2	-278,2	-2,0	13 716,4	100,0

Joonis 1.17. Muude investeeringute kohustuste kasv riigiti 2004. aastal (mld kr)

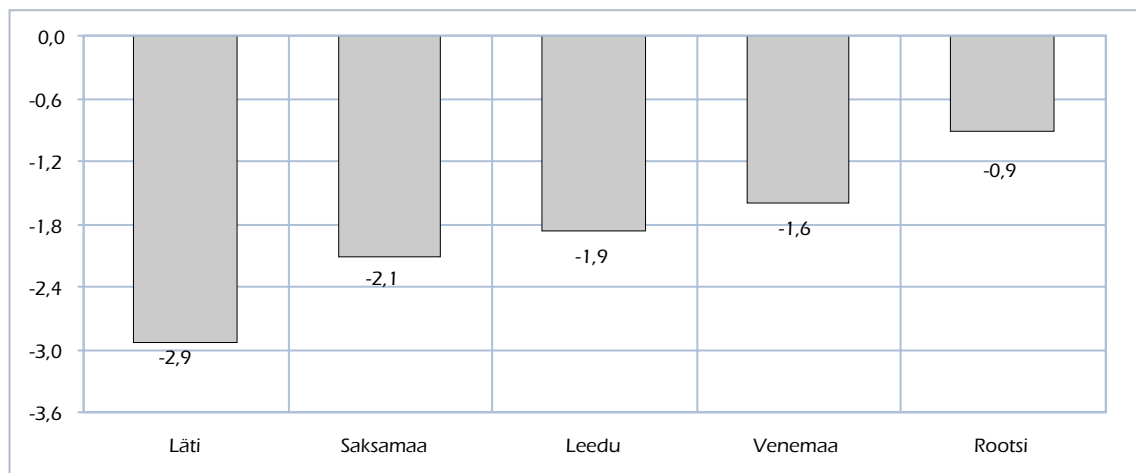
Tabel 1.37. Muude investeeringute struktuur riikide ühenduste järgi

	Maht (mln kr)				Osatähtsus (%)			
	Nõuded		Kohustused		Nõuded		Kohustused	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
EL-25	-2 286,8	-9 117,3	7 871,5	11 582,5	100,1	81,6	116,9	84,4
EL-15	0,9	-3 960,7	7 685,9	9 696,9	0,0	35,5	114,2	70,7
SRÜ	-647,5	-1 637,1	-323,5	955,1	28,3	14,7	-4,8	7,0
Ülejäänud riigid	649,7	-414,4	-815,3	1 178,9	-28,4	3,7	-12,1	8,6
Kokku	-2 284,6	-11 168,8	6 732,7	13 716,5	100,0	100,0	100,0	100,0

Muude investeeringute nõuded suurenesid 2004. aasta jooksul 11,2 mld krooni ning kasv toimus kõigi allkirjete osas (vt tabel 1.38). Muu investeeringukapitali väljavool toimus peamiselt laenude ja hoiuste vormis, vastavalt 8,5 mld ja 1,5 mld krooni. Riigiti suurenesid muude investeeringute nõuded enim Läti, Saksamaa ja Leedu suhtes (vt joonis 1.18). Laenukapitali nõuetest ja kohustustest annab ülevaate tabel 1.39.

Tabel 1.38. Muude investeeringute nõuete struktuur

	Kaubanduskrediit		Laenud		Hoitud		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln kr)	Osa-tähtsus (%)
1995	-54,9	4,9	-220,0	19,7	-840,3	75,1	-3,6	0,3	-1 118,8	100,0
1996	-565,6	525,7	-16,5	15,3	590,3	-548,6	-115,8	107,6	-107,6	100,0
1997	-851,4	18,4	-1 633,3	35,2	-1 820,5	39,3	-330,3	7,1	-4 635,5	100,0
1998	-993,7	40,1	-542,2	21,9	-1 049,9	42,3	105,6	-4,3	-2 480,2	100,0
1999	-401,8	24,3	-57,4	3,5	-887,9	53,8	-304,1	18,4	-1 651,2	100,0
2000	-78,0	3,0	-2 814,0	106,7	-103,0	3,9	356,7	-13,5	-2 638,3	100,0
2001	-584,8	15,7	-2 278,9	61,3	-738,0	19,9	-115,0	3,1	-3 716,7	100,0
2002	1 047,6	150,7	-1 324,5	-190,5	742,6	106,8	229,4	33,0	695,1	100,0
2003	-1 028,2	45,0	-3 520,4	154,1	2 209,4	-96,7	54,6	-2,4	-2 284,6	100,0
2004	-1 032,0	9,2	-8 455,6	75,7	-1 545,1	13,8	-136,2	1,2	-11 168,9	100,0

Joonis 1.18. Muude investeeringute nõuete kasv riigiti 2004. aastal (mld kr)

Tabel 1.39. Laenukapitali nõuded ja kohustused (mln kr)

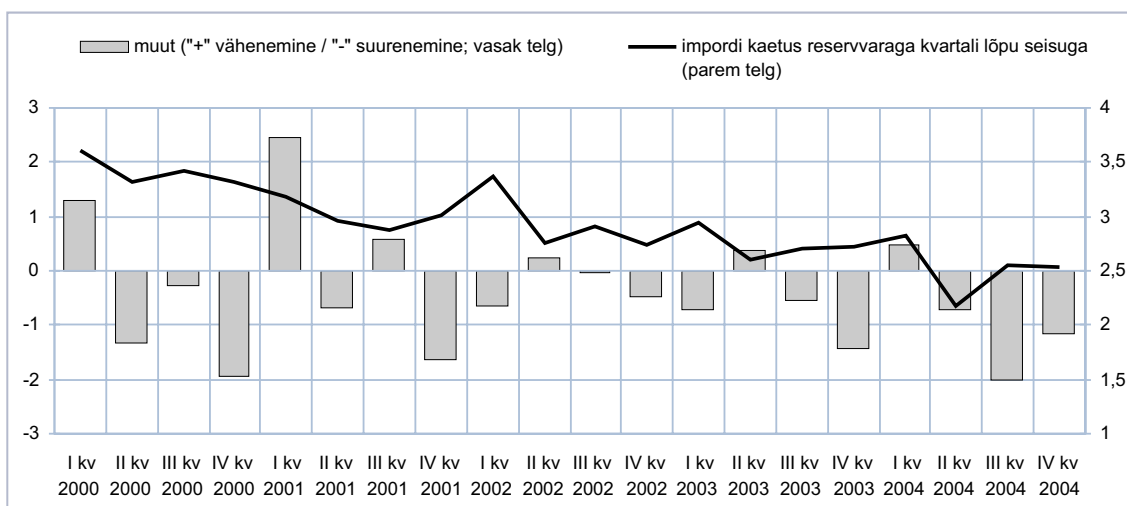
	Nõuded			Kohustused		
	Andmine	Tagastamine	Kokku	Saamine	Tagastamine	Kokku
2003	-34 919,1	31 398,8	-3 520,3	30 012,5	-26 791,5	3 221,0
2004	-29 782,6	21 327,1	-8 455,5	45 384,3	-40 819,4	4 564,9

Reservvara

Maksebilansi reservid kasvasid 2004. aasta jooksul 3,4 mld krooni võrra (vt tabel 1.40). Impordi kaetusest reservvaradega annab ülevaate joonis 1.19.

Tabel 1.40. Reservvara muutuse struktuur

	Maht (mln kr)		Osatähtsus %	
	2003	2004	2003	2004
Kuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Sularaha ja hoiused	2 848,5	875,2	123,2	-25,5
Väärtpaberid	-5 135,9	-4 272,7	-222,1	124,7
omandiväärtpaberid			0,0	0,0
võlakirjad	1 042,7	-837,5	-20,3	19,6
rahaturuinstrumendid	-6 178,5	-3 435,3	120,3	80,4
Muud nõuded	-24,8	-28,0	-1,1	0,8
Kokku	2 312,1	-3 425,5	100,0	100,0

Joonis 1.19. Kulla- ja välisvaluutareservide muut (mld kr) ja kaubaimpordi (v.a tööstluskaubad) kaetus reservvaraga (kuudes)